

ארכיון M49E
4001 - 4500

4001 - DR. LEIDER JOSEF - העד היה מנהל השירותים הוטרינריים בגטו LODZ - השגחה על בשר וחלב - פיקוח סניטרי על מטבחים ומאפיות - **העד מספר על גישוש להקמת תנועת התנגדות בתוך הגטו** - בפגישה שהתקיימה בפברואר 1944 השתתפו העד ועוד שלושה אנשים - לפגישה זאת לא היו תוצאות ולא היה המשך

*=RAPAPORT ELLA-4002 - ילדה קטנה מעידה על רצח אימה בידי מי שהסתיר אותן- היא נרצחה כי הייתה בהריון - היא יודעת את שם הרוצח ומבקשת לנקום

4003 - PODHAJECER SAMUEL - העד מספר על חבורה של צעירים יהודים אליה השתייך ב - LWOW - הם ברחו מכמה מחנות תוך כדי הריגת השומרים - הם חיו ביער והתקיימו על גניבות

4004 - KOWZALO DOBRUSZKA - העדה מספרת קורות יהודי DABROWICE - היא עברה תלאות רבות בנדודים ביער ועם הפרטיזנים - **יש להעריך זאת במיוחד כי העדה היא בת 60 במוסרה את העדות**

4005 - KRAJOWSKA ROZA - העדה היתה חברת "גורדוניה" ב - LODZ - היא מפרטת על ריכוזי הכשרת תנועות הנוער ב - MARYSZIN - העדה מצטרפת לארגון נוער שמאלי - מוסרת שמות רבים

=PUTERMAN ALICJA-4006 - העדה עבדה בלשכתו של RUMKOWSKI "מלך היהודים" מגטו LODZ - **היא יודעת למסור פרטים מעניינים על המתרחש מאחורי הקלעים**

=ENGLER ABRAM-4007 - מעיד נגד איש NITSCHKE S.S שחיסל את יהודי WLODAWA - הרבי מ - RADZIN שהיה גיסו של ENGLER נרצח לפי פקודתו - מעיד שהרבי ארגן פעולה פרטיזנית

4008 - SLYWKIN SZMUL-MAJER - העד היה בגטו WILNA עם משפחתו - הוא מספר על חיי הגטו - עם חיסול הגטו הוא נשלח למחנות באסטוניה

=COLLE ALINA-4009 - העדה נותנת תמונה נאמנה ודרמטית בנוגע לחיסול יהודי BARANOWICE

4010 - WAJNSZTAJN DINA - העדה מסתרת במתחם גטו BIALYSTOK אחרי חיסולו - היא נמצאת במסתור עם עוד 29 יהודים - העדה מונה את שמותיהם וקורותיהם של המסתתרים

4011 - MAJERCZYK HELENA - העדה מספרת כיצד הסתתרה אצל גב. PROKOPOWICZ בוורשה - **הפולנייה הייתה אישה עניה מטופלת בשלושה ילדים ואם זקנה אך היא קבלה אותה וטיפלה בה במסירות רבה עם כל תהפוכות הזמן עד לשחרור**

4012 - HEINSDORF - העדה משבחת את השוטר הפולני KUBICKI מוורשה שסיכן עצמו ועזר ליהודים

4013 - KLEINMAN FREDA - העדה הובאה בחודש אוגוסט 1944 מ - OSTROWIEC ל-
AUSCHWITZ - בעדותה יש חידוש שלא שמעתי עליו עד עתה - **היא מספרת שבתהליך
קבלתה למחנה הנשים הצטוו לטבול את הנעליים בתוך תמיסה נוזלית - הסתבר שנוזל
זה היה צריך להמיס את התפרים כדי לאפשר חיפוש אוצרות חבויים -**

4014 - עדות זניחה - לא תורגמה

=4015-DR MORGENSTERN ALEKSANDER-העד מוסר על מעלליו של WARZOG איש S.S.
שפעל בגליציה - בין היתר היה מפקד מחנה JANOW

=4016-SOBEL JAKOB-העד מונה את שמות הרוצחים, אנשי S.S. שפעלו ב - STRYJ
ומתאר את אקציות הרצח עד לחיסול הסופי של הגטו

4017 - KONIGLOWA POLA - עדות זניחה !

4018 - ECKERT JAKOB - העד מספר על גטו STRYJ ומעיד נגד אנשי S.S. שחיסלו את
הגטו

=4019-BEER SALOMEA-העדה מספרת על **12 אחיה ואחיותיה שנספו** - KRAKOW -
SKARZISKO - PLASZOW-HASAG LEIPZIG

=4020-TUNE AKIVA-העד מוסר פרטים על מעשיהם של כמה אנשי S.S. שפעלו במחנה
JANOWSKI ומקומות אחרים

4021 - KANTOR EDMUNT - העד מספר על עזרת פולני למשפחתו וליהודים נוספים - עקב
זה היה אסיר בכלא MONTELUPICH משך חצי שנה

*=4022-MITTLER LILLA-**ילדה מספרת על מחבוא ב-TARNOW אצל פולני כאשר גרמנים
גרים בתוך הבית, מעליהם-הם שהו במחבוא זה שנתיים וחצי**

4023 - BERGMAN HENRYK+ BIRKENFELD JAKOB - העדים מספרים שעקב הלשנה על
הברחת נשק לתוך מחנה JANOWSKI וקשר עם הפרטיזנים קבוצה של יהודים הוצאה להורג -
עוד הם מוסרים שבתאריך 19/11/1943 היה מרד במחנה ובעקבותיו ברחו 120 אסירים -

4024 - WEIGLER HERMAN - העד מספר על פעולותיו הרצחניות של קצין WARZOG S.S.
בארגון מחנות ZLOCZOW, LACK, BRODY, OLESK, SASOW, PLUCHOW - הוא כינה את
עצמו "הורג היהודים" "DER JUDENTOETER WARZOG" - לאחר חיסול מחנות אלה עבר
לפקד על מחנה JANOWSKI ב- LWOW

=4025-TEICHMAN MOJZESZ-העד מוסר פרטים על מעלליו של איש S.S. שפעל ב -
ZLOCZEW והסביבה

=4026-BACZEWICZ JULIAN - העד מספר על RUDOLFSMUHLE טחנת רוח ששימשה בית
סוהר ומקום הוצאה להורג ב - STANISLAWOW - במקום זה הוצאו להורג יהודים מסביבת
העיר ללא סלקציה- **תפקידו של העד היה לאסוף את הדם בחביות ולנקות את הקירות
אחרי כל הוצאה להורג - העד מספר שהדם שימש מאכל לחזירונים שהגרמנים גידלו**

=4027-BERMAN HERMAN-העד מספר על שני WOLKSDEUTCH שעזרו ליהודים-ZLOCZEW

BIEZANOW ב - **TEICHLER SAMUEL- 4028*** - ילד מתאר בקצרה את קורות משפחתו ב
SKARZYSKO KAMIENNA - I ,KRAKOW -

PLASZOW-ל- **KOCH SZIMON-4029**=מעיד לטובת פולנים שעזרו וכעונש הגיעו ל-

KRANZ WILHELM-4030= - **העד היה סוהר ב-PLASZOW והוא מוסר בעדותו על זוג פולני שהובא למחנה ונכלא בצינוק בפקודת GOETH על כך שמכרו מזון ליהודים**

SEIDENW (B) ERG EMIL- 4031* - העד הוא ילד מ - LWOW הנמצא בעת מתן העדות בבית ילדים ב - KRAKOW - הוא מספר על נדודי המשפחה ועל מחבוא

FURGANG RUBIN-4032=העד מספר על התנאים במחנה JANOWSKI-הוא הצליח לברוח

POPOWCER STEFA-4033=נערה מספרת על תלאות אין ספור ונדודים ממקום למקום בלי תעודות-לבסוף עברה את הגבול לסלובקיה ושם שחררה

WLODYKA BOLESŁAW - 4034 - העד הוא פולני המעיד לטובתו של HELER יהודי מ - KRAKOW שנחשד כנראה בשיתוף פעולה עם הגרמנים

WNEK SZYMON - 4035 - גם עדות זאת נתנה לטובתו של HELER

ZILBIGER MILA -TRYLSKA - 4036= - העדה מוסרת על חיים במסווה "ארי" - **עוד היא מוסרת על ניתוח בעלה כדי לגרום לטשטוש ברית מילה (עדות ראשונה בנושא- יוסלה כרמין)**

BOSAK LUCIA - 4037 - העדה מספרת שפגשה את KLAUZNER ב - WARSZAWA ולא היו תוצאות שליליות מכך - הוא אפילו יעץ לה כיצד להתנהג - כנראה מדובר ביהודי משתף פעולה

MALTER STANISLAW - 4038 - גם עד זה לא מוצא דופי בהתנהגות KLAUZNER

ARSZEWSKI STANISLAW - 4039 - עדות על התנהגות למופת של KLAUZNER

GROSS HANKA - 4040 - העדה מספרת על RZESZOW

HOROWITZ BRONISŁAWA-4041*= - העדה והוריה עבדו ב-"EMALYA" והיו ברשימת **SCHINDLER - העדה מספרת על PLASZOW, AUSCHWITZ, BRUNNLITZ**

DZIUGA EMIL - 4042 - עדות אופי לטובת SAUL HELLER

FRENKEL HANJA-4043=העדה קפצה מקרון רכבת המות ל-BELZEC-חיה במסווה ארי

DR. WOHLMAN ZYGMUNT-4044=העד מספר על STRYJ

BRENNER ARON - 4045 - העד מספר בקצרה על האקציות ב - BOLECHOW - חלק מהעדות נתן לטובת יהודי שנחשד בשיתוף פעולה

4046 - עדות זניחה - לא תורגם

JEKEL MOZES - 4047 - עדות חסרת חשיבות לחלוטין

4048 - BOSAK JAKUB - העד מספר שהוא יחד עם עוד חמישה יהודים עסקו בהעברת מקרר בדירה של גרמני - בגלל נזק קטן שנגרם לקיר הוזמנו ששת היהודים שעסקו בהעברת המקרר אצל GOETH והוא ציווה להוציאם להורג - העד ניצל בגלל ש - GOETH הכיר אותו והיתר הוצאו להורג

4049 - CZERNIAKOWSKI ZIGMUNT - העדות ניתנה ע"י אסיר לשעבר ב - PLASZOW - העד הוא מהנדס ועבד במחלקת הבינוי - הוא מוסר עדות לטובת גרמני שהיה מנהל מחלקת הבינוי ולפי דברי העד היה לו יחס חיובי ליהודים שעבדו במחלקה

*4050 - HONIGMAN JANINA - העדה מספרת על תקופת השואה כאשר הייתה ילדה קטנה מוסתרת אצל איכרים - היא יצאה למרעה ועבדה מבוקר עד ערב - עם השחרור פגשה את אימה

=4051-PASTERNAK ZYGMUNT-העד נאסר בבית הסוהר LACKI ב-LWOW ונחקר על מכירת נשק-הוא מצליח לברוח מהכלא

4052 - GLASS LAZAR - העד מספר על חברה גרמנית לאיסוף פסולת - חומרי גלם שפעלה ב - KRAKOW - המנהל הגרמני של החברה התייחס בצורה הוגנת ליהודים שעבדו בה

=4053-ZUREK EDWAR-עדות מבולבלת על יהודי מלשין של הגסטפו-WARSZAWA

=4054- OCHTENBERG CHAIM - העד מוסר על האקציות שעברו על יהודי SAMBOR עד לחיסול הסופי יוני - 1943 - העד מונה את חברי ה-JUDENRATH - מספר על רצח תינוקות שביצע במו ידיו GABRIEL איש S.S שניהל את האקציות

=4055-FROMOWICZ DAWID- העד מספר על ניסיונות אחדים של יציאה מגטו TARNOW ליערות - העד יחד עם כמה בני משפחה ניצלו ע"י פולני, שכן בכפר הולדתו - הפולני המשיך לעזור להם גם אחרי שהגרמנים רצחו את בנו כפעולת עונשין - צחוק הגורל הוא מאסרו של הפולני לאחר השחרור בעוון שיתוף פעולה

4056 - עדות זניחה - לא תורגם

4057 - LUSTHAUS MOSES+WOLFINGER JULIA - שני העדים מוסרים שתי סברות לגבי התנהגותם של שני אחים בעיר STRYJ בעת השואה - עדות אתת היא חיובית ומתייחסת לאחד האחים MICHAL WANG - עדות שניה קוטלת את שני האחים כמשתפי פעולה

4058 - עדות זניחה - לא תורגם

4059 - LEWIN FAJGA - העדה מספרת על נער שקפץ מקרון הרכבת ל - TREBLINKA והגיע לכפר הולדתו קרוב ל - KALUSZYN - הנער נכנס לאיכר שקיבל את נחלת המשפחה וביקש עזרה - האיכר רצח אותו

4060 - KLEMENTYNOWSKA LOLA - העדה מבקשת מה - Z.I.H. להחזיר לה יומן של אחיה שהיה איש הארכיון בגטו LODZ - לא תורגם

4061 - RDTBLAT MARIA - העדה מנהלת את "בית הנוער" ב - WARSZAWA - זהו מכתב בו היא מתארת את המצב ב - 1942, מצב מייאש ומדכא

=4062-KALECKA HELENA- העדה מספרת בפרוטרוט קורות קהילת OSTROWIEC - העדה מגיעה ל-WARSZAWA וחיה במסווה "ארי"

KALECKA HELENA-4063 - העדה מספרת על משפחה יהודית שהייתה במסתור אצל פולני אשר רצח אותם והטיל גופותיהם בתוך באר ישנה - הרצח התגלה במקרה - היה משפט והרוצח נידון למות

NISENSZAL STANISLAW- 4064 - העד פורש תמונה מהימנה על מצב היהודים ב- OTWOCK - העד היה שוטר והוא מספר על סיורי לילה בתוך הגטו כדי למנוע גניבות - הוא מספר על בית חולים יהודי לחולי רוח שהוסב לבית הבראה המיועד לעשירי WARSZAWA ולמתעשרים החדשים, לקציני משטרה ולמשתפי פעולה עם הגסטפו - היו שעשועים ואורגיות - באקצית החיסול שולחו להשמדה 6000 יהודים - הוא נשאר בגטו בקבוצה שאספה את רכוש היהודים

4065 - עדות זניחה - לא תורגם

ZADERECKI TADEUSZ - 4067 - עדות נגד DR. JOFFE משתף פעולה עם הגרמנים בגטו LWOW

HIRSCHBERG - GOMBINSKA STANISLAWA - 4068 - העדה מספרת אפיזודה מגטו WARSZAWA שאינה חשובה במיוחד

4069-4070 - עדויות זניחות

TALMAN SAMUEL - 4071 - העד מספר תולדות הגטו ב- TOMASZOW MAZOWIECK - בין היתר הוא מוסר על "מבצע PALESTINA" תרמית הגרמנים שכביכול יהודים יוחלפו תמורת אזרחים גרמנים בינואר 1943 - בסוף אוקטובר 1942 הוצאו מהגטו 15000 יהודים ונשלחו יחד עם יהודי העיירות BIALA RAWSKA ו- RAWA MAZOWIECK שהגיעו ברגל לתחנת הרכבת של העיר

SEKIERKA MOJZESZ - 4072 - רשימת היהודים ששרדו ב- MINSK MAZOWIECK - לא תורגם

4073 - לעדות אין נגיעה לשואת היהודים - לא תורגמה

4074 - העדות פגומה במקור

4075 - עדות זהה ב- 134

HUNDERT DAWID - ROJCH SZMUL - DR. WILBEK MARKUS - 4076 - SZYKLER IZAAK - כמה ניצולים מהעיירה OBERTYN מוסרים בקצרה את קורות יהודי העיירה ומוסרים רשימה של 81 יהודים בני העיירה שכמעט כולם שרדו במסתור או ברחו לעומק רוסיה - עדות חשובה על OBERTYN

SERENSEN MOJSZE - 4077 - העד מוסר עדות קשה ומצמררת על מעשי הלטים בימים הראשונים לכבוש העיר RIGA - כנופיות לטיות רצחו יהודים בכל פינות העיר - העדות לא הושלמה כי העד עזב את LODZ

PRASZKIER BORUCH - 4078 - העד מספר על קצינים גרמנים שפעלו ב- LODZ שהיו ב- GESTAPO ומשטרת הביטחון - העד מוסר מידע על העינויים שעברו בעלי הון יהודים כדי להוציא מהם את רכושם - העדות לא הגיעה לסיימה כי העד עזב את המדינה

HOCHERMAN JECHIEL - 4079 - העד מוסר מידע על גטו WARSZAWA

4080 - ROZENTAL CHAJA - עדות שלא הושלמה של זמרת ושחקנית ב - VILNO - היא מוסרת שמות של שחקני תיאטרון בגטו VILNO

4081 - KATZENELBOGEN FRANKA - העדה מספרת על העיירה OPOCZNE ליד KIELCE

=4082-BLATT TOJWIE-העד מוסר עדות ארוכה ומפורטת - הוא מספר על IZBICA ועל STRYJ - אבל **העדויות העיקריות והחשובה היא על SOBIBOR שם היה 6 חודשים** - הוא היה במחנה הקדמי שם קיבלו את המשלוחים, טיפלו במטען של הבאים, גזזו את השערות ושרפו את המסמכים - כשפרץ המרד הם הצטרפו לנמלטים - **עדות חשובה !!!**

4083 - WISNIEWSKA JADWIGA - פולניה מוסרת עדות על הצלת משפחה יהודית ב - DUBNO אזור ADAMOWKA

4084 - DR. GLUCKSBERG CHAJM - העד הובא מגטו VILNO למחנות ב - ESTONIA והוא מספר עליהם אך **עיקר חשיבות העדות הזאת הוא החלק המספר על מחנה AUSCHWITZ** - לעד יש מקורות מידע מדויקים ביותר לגבי עבודת אנשי ה - SONDERKOMANDO - הוא מתאר את תהליך ההמתה בגז ציקלון וקובע שעם הגעת הטרנספורטים של יהודי הונגריה הגרמנים חסכו בגז והשתמשו במחצית מהכמות הרגילה - תהליך ההמתה ארך 18 דקות - העד מתאר במדויק את כל תהליכי העבודה שביצעו אנשי הסונדר לאחר ההמתה - בתור רופא הוא מבין בדיוק מה היה מצב הגופות לאחר הרעלת הגז והוא מתאר זאת בצורה משכנעת - **דר' גדעון גרייף שראיין כמה מאנשי ה - SONDERKOMANDO שעדיין חיים אתנו מוסר פרטים הדומים להפליא למתואר בעדות - העד מתאר מקרה יחיד במינו שאחרי ההמתה בגז פתחו את הדלתות וכאשר התחילו להוציא את הגופות מצאו תינוק חי -** אנשי הסונדר ביקשו ממפקד המתקן להשאירו בחיים - המפקד הבטיח אך לאחר מכן רצח את התינוק כמו ידיו - העד מספר גם על "אשת האגדה" והוא יודע לומר לנו את שמה : **LOLIA LIPMAN - פרטי העלילה שונים במקצת אך דמותה הנצחית שהציתה את דמיון האסירים מתרוממת שוב מתהום הנשייה - העד מספר על איש SONDERKOMANDO ממוצא יווני שעבד על יד בורות השריפה הפתוחים - הוא דחף לתוך האש חייל S.S. שהציק לו ובעצמו קפץ ללהבות -** על "אשת האגדה" ראה עדויות נוספות : M49 - 320-4639-4084-2788-2250-1814-1605-335-325 - עדות זהה ל - 320 ב - 5098 & = & 017/95 & = & M1E/920-1357-1366-2380-1397

=4085-KOPITO JOSEF-העד מספר על SOKOLOW PODLASKI החל מ - 1939 ועד חזרתו אליה אחרי השחרור הוא מגולל סיפור הצלה בעזרת פולנים. מספר לפרטי פרטים על מחבוא המשפחה בו הסתתר יחד עם יהודים אחרים ועל היחסים העכורים ששררו בין המסתתרים. **אישתו חנקה את בנם הפעוט בעת חיפוש - עדות מעניינת !**

4086 - KRAWITZ KALMAN - העד הגיע ל - TREBLINKA יחד עם משפחתו מגטו SEMIATICZE - בהגיעם הוא נבחר יחד עם שני אחיו להישאר בחיים ולעבוד - חלק ראשון של העדות מוקדש להסתגלות, לתיאור הסביבה האנושית ולניסיון לעזור לשני אחיו, ניסיון שלא צלח כי הם נרצחו ומתו לנגד עיניו - **העדויות כתובה פולנית ויידיש - החלק הפולני הוא יומן שנכתב מדי מספר ימים עם תאריכים המתחילים בספטמבר 1942 ומסתיימים ב - 12/4/1943** - העד מוסר מידע מעניין : יהודים מהעיירה KOSOW הנמצאת 3 ק"מ ממחנה TREBLINKA היו יוצאים לפעמים לחופש הביתה כי עדיין היה קיים שם גטו - החלק השני של העדות הכתוב במקור ביידיש מתאר את הבריחה של העד יחד עם עוד 21 יהודים לאחר שהרגו את השומר- העד מתאר כיצד התרחקו מ - TREBLINKA והתפצלו לקבוצות קטנות - לאחר זמן הוא מצא מסתור אצל בעל אחוזה בסביבה מוכרת עד לשחרור - לסיום הוא מספר מקרים שונים הנוגעים ליהודי SEMIATICZE ששמע מפי אחרים - **עדות חשובה !!!!!!!**

LODZ - PAWLOWSKA IRENA + RAPAPORT GENIA-4087= שתי העדות הן אחיות מ - המעידות נגד VOLKSDEUTSCHE, אישה ששיתפה פעולה עם הגרמנים - בזמן מתן העדות, בשנת 1948 האישה חיה עם יהודי, היא בהריון ועומדת לעלות לישראל

KOSZINSKA FRANCISZKA - 4088* - העדה הייתה מורה בבית ספר שפעל במחתרת בגטו WARSZAWA - היא מעלה את דמותה של תלמידתה HANUSZA WASSER במכתב שהיא שולחת לאביה ששרד את השואה

DESSAU ZYGMUNT-4089= עדות שלא הושלמה על יחסו של RUMKOWSKI לפועלי המתכת בגטו LODZ

NATANBLUT ANNA - 4090 - עדות זניחה - תורגמה

HAJMAN EWA - 4091 - העדה מתלוננת נגד CHIMOWICZ מנהל מפעל המתכת בגטו LODZ שנהג בשרירות ובאכזריות - היא מאשימה אותו במות בעלה

SLANKA JTA - 4092 - העדה מספרת על יהודי OSTROW M. שהבריחו את הגבול לברה"מ

ZISERMAN TOJBE-4093= העדה מספרת על הגטו ב-MINSK MAZOWIECK-**לפי דברי העדה אנשי היודנראט ואנשי המשטרה התנהגו בהגינות ועזרו ככל יכולתם**

SZLAMKA JDEL - 4094 - העד מספר על OSTROW MAZOWIECK - הוא עצמו ברח לרוסיה וחלק מדבריו הם עדות מפי אחרים

SLAMKA IDL-4095= העד מספר על OSTROW MAZOWIECK

SUROWICZ MOSZE-4096= ברח מ-OSTROWIEC MAZOWIECKI לברית המועצות ועדותו על העיירה אינה מכלי ראשון-הוא מעיד שבסתיו (1939 אחרי סוכות) הובאו לחצר מבשלת השכר 600 יהודים שהוצאו להורג בירייה ונקברו במקום

PINCZEWSKI HERSZL- 4097= בגטו WARSZAWA ואחרי זה במסתור אצל פולנים ב - SOCHACZEW

SEKIERKA BRAJDLE+SEKIERKA MOJSZE-4098= העדים מספרים על קורותיהם ב-MINSK MAZOWIECK וב-STANISLAWOW

SLOMKA CHAIM - 4099= העד מספר על רצח נשים יהודיות ב - OSTROW MAZOWIECK

HEINBERG BRONISLAWA - 4100 - עדות נגד השוטר היהודי ZEIDMAN שהיה נוהג לגלות מסתורי יהודים בעת האקציות בגטו BORSZCZOW - באותו מעמד הוא גם היה גונב ושודד דברי ערך אצל המתחבאים

SZPERBER HENRYK - 4101 - העד מספר על TARNOPOL - הוא יצא למחנה KAMINKA

SAK ZOFIA-4102= העדה ואחותה נודדות בכפרים בין SANOK ל-SANDOMIERZ-עייירות וכפרים ב-AUSTRIA

GARTENKRANZ ITA-4103= העדה מסתרת בעיירות וכפרים באזור MINSK MAZOWIECKI-מזכירה כמה מקרים שפולנים הומתו יחד עם היהודים שהסתירו

4104 - HERZ MEJR - העד מספר על יהודי העיירה GARWOLIN - לאחר שגורשו לעיירה PARYSOW הוא מספר על חיסול יהודי העיירה יחד עם היהודים מעיירות הסביבה שנאספו אליה שמספרם היה 15.000 - העד היה במסתור אצל איכר במשך 22 חודשים

4105 - NEJMAN MAJA - העדה מספרת על שרפת העיירה GOWOJAWA ורצח 200 יהודים
ב - 1939

4106 - LITWAK KAROL - העד מספר סיפור מפותל- שני ילדיו מתו מרעב בגטו WARSZAWA בשלב מסוים הפך למבריח מזון ונשק לתוך הגטו

4107 - DEMBINSKI ICCHOK - כתבה בעיתון מספרת עליו שהיה לוחם בגטו WARSZAWA נפל בקרב וזכה לאות הצטיינות מטעם ממשלת פולין

4108 - PROF. ZWEIBAUM J. - העד היה בין היוזמים של לימודי הרפואה בגטו WARSZAWA בשנים 1940/41 - גויס מיטב הפרופסורים, נרשמו 500 סטודנטים והם שילמו 40 זלוטים לחודש - העד מוסר שמות הפרופסורים - הלימודים נמשכו עד לאקצית קיץ 1942

4109* - BIALER IRENA - נערה יהודיה נאבקת על חייה

* 4110 - WAJNMAN DANUTA (BASIA) - ילדה יהודיה מספרת שאחיה בעל התושייה הביא אותה לכנסייה והדריך אותה מה עליה לומר - את אחיה הקטן הוא השאיר בפתח בית יתומים - הם שרדו והאח מצא אותם אחרי המלחמה

* 4111 - GOLDLUST BARBARA - ילדה מספרת על PIOTRKOW ומחנה BLIZIN - היא מטפלת באחיה הקטן - היא מספרת על AUSCHWITZ לשם הגיעה בקיץ 1944 - **הילדה מתארת חוויותיה במחנה – עדות מעניינת**

* 4112 - KAUFMAN ALA - העדה היא ילדה שמספרת סיפור הצלתה בעזרת פולנים

4113 - FALLEK MICHAL - העד שולח את עדותו הכתובה משוויץ - הוא סוקר את מצב היהודים בעיר KRAKOW מפרוץ המלחמה ב-1939 העדות מפורטת מאד וכוללת תחומי חיים רבים - בין היתר העד מספר על ALEKS FORSTER יהודי משתף פעולה שהיה מעורב בהברחת הרבי מ - BELZ להונגריה - הוא מספר על תקופת הגטו ועל מחנה PLASZOW על עצמו ועל סביבתו - הוא מתאר את מחנה GROSS ROSEN - **ב - EBENSEE הרעב היה כל כך גדול שהאנשים אכלו עשב, עלים, פחם עצים, לעסו זפת-** עם התקרב החזית האסירים פונו - **העד יודע למסור בצורה בהירה את האווירה ואת העובדות בנוגע לחודשים האחרונים לפני השחרור**

4114 - KRANZ WILHELM - מעיד לטובת אישתו של KAPO ב-PLASZOW - לדבריו התנהגה בהגינות

4115 - BERENSON SALA - העדה מספרת על RADZIECHOW - היא נוסעת לעבוד בגרמניה

* 4116 - LIEBERMAN MUSIA - ילדה מ-BOLECHOW מספרת על משפחתה ועל משפחה אוקראינית שהצילה אותה

4117 - KORNBERG FAJWEL - העד מספר ש - 12 יהודים ופולנים נתלו בחודש יוני 1942 כתגובה לחבלה בתחנת הרכבת ב - KRAKOW - העד מנסה להציל את הוריו, את אחיו, לעיתים מצליח, לעיתים נכשל - עם חיסול גטו KRAKOW אבדו כל בני המשפחה

=ZACZEK KAZIMIERZ-4118-פולני מספר כיצד סיכן עצמו לעזור לאימה ואחותה של
ידידה יהודיה

=GROCHOWSKI HENRYK-4119-העד נכה מלחמה-מקבל עזרה מפולנים

=***JOACHIMS MAN IRENA-4120** -ילדה קטנה לומדת להסתדר בכוחות עצמה- KRAKOW,
WIELICZKA ומקומות אחרים

=BIEDERMAN JULIA-4121- תיאור מפורט על OTWOCK - גרמניה מצילה את העדה
ב - WARSZAWA - עבודה בגרמניה

DR. ZANDBERG FELICJA - 4122 - העדה נשלחה מ- PLASZOW ל- OSWIECIM
באוקטובר 1944 והיא מתארת את המחנה בעת הזאת - משם נשלחה ל- LICHTEWERDEN
שם שוחררה

=WIDAWSKA REGINA-4123-העדה עבדה כאחות בבי"ח בגטו LODZ-מעידה על אקציה נגד
חולים-חיסול הגטו-מחנה AUSCHWITZ-מחנה FREIBURG

=HERZOG LEA - 4124- עדות חשובה מאד על PLASZOW - חיי היום יום במחנה-העדה
**ואימה עבדו ב- "EMALYA" והיו ברשימת SCHINDLER-מה קרה לנשים מרשימת שינדלר
ב-AUSCHWITZ**

=RUBINFELD GUSTA-4125-העדה מספרת על גטו KOLBUSZOWA ועל אקציה ב-KRAKOW

=***VIELFREUND EUGENIUSZ-BIEZANOWSKI-4126**-ילד מסתתר אצל פולניה-BOREK
FALECKI

=SZECHTER BRONISLAWA-4127-העדה עם משפחתה מגיעה ל - NOWE BRZESKO
מ - KRAKOW - אחרי האקציה בעיירה היא יוצאת במסווה ארי לעבוד בגרמניה

=IDEC JAN-4128-פולני מעיד שמלשין יהודי JULEK APPEL שפעל ב-KRAKOW הסגיר
אותו לידי הגסטפו ועקב כך עונה ב-MONTELUPICH ונשלח ל-AUSCHWITZ

= GOLDMAN M. - 4129 – עדות על גטו LODZ - תלונות נגד RUMKOWSKI וחבר עוזריו -
BUCHENWALD -I CZESTOCHOWA

= PRZYBYLSKI ELCHANAN - 4130 - העד מספר על ידידו אתו היה יחד במחנה STEMPEDA

=**KLAJNERT HELENA - 4131- העדה היא חסידת אומות העולם - סיכנה את חיי ילדיה ואת
עצמה והצילה חמש נפשות - תיאור שיכול ללמד משהו על הצד הפולני של מעשה ההצלה -
העדה מצילה אדם מ- "HOTEL POLSKI"**

= BURSZTYN JAN - 4132 - יהודי מבקש עזרה בשביל המשפחה הפולנית שהצילה אותו ועוד
בני משפחה

=OLSZEWSKA ALBINA-4133-פולניה מוסרת על הצלת זוג יהודי ב-WARSZAWA-הניצול
מוסיף ומחזק את דבריה

4134 - WOZNIAK STANISLAW+FABIANOWICZ BOLESLAW - שני פולנים מספרים
בפרוטרוט על עזרה למספר יהודים בצירוף שמות ותאריכים - אחיו של WOZNIAK הוצא
להורג בעוון עזרה ליהודים

4135 - PRUSZAN MICHAEL+NADIA - שני העדים בעל ואישה היו בגטו VILNA והם מספרים
על גרמני שהיה לו יחס טוב והוגן ליהודים

4136 - ROZENBLAT MOJSZE ARON - העד מספר את קורות יהודי PIOTRKOW עדסופם -
הוא אחד המעטים שנשארו במחנה עבודה BUGAJ עד 1944 - נשארו אתם כמה עשרות
ילדים

4137 - ZYLBERSZPAN MOSZE - העד נולד ב - STENZYCA עיירה קטנטונת באזור
DEBLIN שהיו בה 100 משפחות יהודיות - יחס הפולנים אל היהודים היה בדרך כלל אוהד -
**לפי דברי העד רוב התושבים הפולנים היו עובדי רכבת והם סיפרו ליהודים על רכבות
היהודים מחו"ל הנוסעות ל - SOBIBOR -** לאחר אקציה בה נשלחו הנשים והילדים נשארו
60 גברים שגרו יחד בבית גדול חלקם עבדו בשביל הגרמנים ובעלי מקצוע עבדו אצל
הפולנים - הם עשו קופה משותפת ממנה קנו מזון ועשו מטבח משותף - העד נעזר
בפולנים ושורד

4138 - GRINBLUM JAKOB - העד מספר על מחנה העבודה במפעל האווירונים ב - MIELEC
- **העד מספר שבמחנה ב - WIELICZKA לשם הועבר המפעל היה למפקד המחנה כלב
ונער יהודי שניהם בשם ABRAM ושניהם היו רצים אחריו - הנער היהודי היה בנו של
חסיד גור מ - KRASNIK לבש בגדי S.S. והיה מצליף בפרגול על היהודים -** העד הגיע
ל - PLASZOW ומשם יחד עם הרשומים ברשימת SCHINDLER הגיע ל - BRUNLITZ - **חלק
זה של העדות הוא המעניין ביותר כי הוא מתאר את הנעשה במחנה עד לשחרורו בידי
הצבא האדום - עדות חשובה ומעניינת !!!**

4139 - WAJSLEDER CHANA - העדה מספרת קורותיה וקורות יהודי TOMASZOW
LUBELSKI - העיירה קרובה ל - BELZEC ושם הושמדו יהודי העיירה - **פולניה הצילה את
חייה ובכפר עשו לה על כך את המות**

4140 - PIENIAK ANNA - העדה היא פולניה מ - WARSZAWA שקבלה לדירתה יהודים
בשכר דירה, אם זאת אין להתעלם מהסיכון שלקחה על עצמה

4141 - DZIALOSZINSKI SZMUL - עדות מבולבלת

4142 - ZAKS MORDCHAJ - העד מספר על השבועות האחרונים של גטו LODZ בהם
נשלחו היהודים ל - AUSCHWITZ - העד מספר על RUMKOWSKI ומשפחתו בימים
האחרונים של גטו LODZ - **העד היה עד ראיה ליחס הגרמנים אל RUMKOWSKI ממש עד
עלית משפחתו לקרון הרכבת - בתחילה הוא אישתו וילדיו קבלו קרון נפרד לעצמם אך
לפני תזוזת הרכבת הגרמנים מלאו את הקרון - חבל לבזבז מקום !!** העד מספר על
מחנה SCHOTENBERG בגרמניה

=4143-SALUS WLADISLAWA-העדה היא פולניה שעזרה בעת השואה לכמה יהודים והיא
מבקשת תמיכה כלכלית מהקהילה-מצורפת הצהרה של אחד היהודים

*=4144-BOZYM STANISLAW- פולני הציל נער יהודי בהציגו אותו כבן משפחה -
DABROWKA - מספר על יהודי JABLONNA

=4145-DEMBSKA JOZEFA-נוצריה מאמינה מכניסה לביתה שתי משפחות יהודיות

ומצילה אותן-WARSZAWA-דפים מתוך יומן

=RADZISZEWSKI HENRYK-4146-העד הוא פולני מאזור RADZYMIN שמוסר על פלוגה של פרטיזנים יהודים אנשי Z.O.B שיצאו מגטו WARSZAWA בחודש מאי 1943 - הפלוגה כותרה ע"י הגרמנים וכמעט כולם נהרגו

=RADZISZEWSKI HENRYK-4147-העד היה איש מודיעין של ארגון A.K. - הארגון הכין דו"חות על תנועת הרכבות ל-TREBLINKA המצביעים על השמדת 3 מיליון יהודים לפחות-הרישום התנהל 24 שעות ביממה בידי מודיעים מיוחדים מגויסים מבין פועלי הרכבות

=ZILBERSTAJN KAROLINA-4148-העדה מוסרת פרטים על יוזמי תעשיית המברשות בגטו WARSZAWA שהעסיקה 15-20.000 יהודים

=HERMELIN MARIA - 4149- העדה עזבה את גטו WARSZAWA לצד הארי וחיה בעיר במסווה פולני

=GOLCZYNSKI BRONISLAW - 4150 - פולני מספר על ידידיו היהודים ב-GDYNIA שלפני המלחמה

=HERMELIN RUDOLF - 4151-העד מספר שריכז את העדה הקתולית בגטו WARSZAWA וניהל בית ברחוב 3/5 GRZYBOWSKA שהיה רכוש כנסיית WZYSTRICH SWIETICH הכלולה במתחם הגטו- הבית שניהל היה מאוכלס בידי יהודים מומרים- העד מוסר שמות רבים- העד מוסר שבימי א היו מגיעים לכנסיה 100 מאמינים - כל דיירי הבית הובאו ל-UMSCHLAGPLATZ - ב - 6/8/1942 - מתוך הטכסט אפשר להבין שגם העד הוא יהודי מומר

4152 - עדות זניחה - תורגמה

=SZNEJUR DAWID - 4153 - העד מוסר מידע על עסקני ציבור בגטו WARSZAWA ומה היה אחריתם

=PIOTROWSKA FELIKSA - 4154 - פולניה שבעלה היה מזכיר הקהילה "מריה הבתולה הקדושה" בוורשה מספרת על הוצאת 30 תעודות לידה לצורכי השגת תעודות זהות ליהודים

=ZAWADKA STANISLAW - 4155 - פולני מספר על עזרתו ליהודים ועל החזקת ילדה עד סוף המלחמה

=SOBCZAK JAN - 4156 - עדות על עזרת פולנים - תורגם

=SKOTNICKI JERZY - 4157 - העד מספר על SANDOMIERZ

=SEKIERSKA BRAJNDLA - 4158-העדה מספרת בקצרה על MINSK MAZOWIECKI ועל עיירות בסביבה

=PIWOWARCZYK WLADISLAW - 4160 - פולני הסתיר בשדהו 14 יהודים - הוא בנה להם מספר מסתורים והם היו אצלו שנתיים - ניצולים מאשרים אמיתות העדות

GRINBERG SZAPSE - 4161 - העד מספר בתחילה את קורות יהודי SOKOLOW
PODLASKI עד לחיסולם הסופי ולאחר מכן את עלילותיו ועלילות משפחתו במסתור אצל
איכרים

BICZ DELA - 4162 - העדה מתלוננת על יהודי שהתעמר במשפחתה בגטו LODZ

RADZISZEWSKI HENRYK - 4164 - העד היה ראש מודיעין של A.K. באזור RADZYMINSK -
הוא מספר שהכמורה הקתולית באזור שלו הייתה אדישה לאסון היהודי ולא סייעה - הוא
מספר על מספר יהודים ויהודיות שפעלו באזור שלו ב - A.K.

SZASZKIEWICZ IGNAC - 4165 - עדות אמינה של פולני שעזר ליהודים

KOSOBUDSKA STANISLAWA - 4166 - עדות חתומה בידי פולניה וגם בידי יהודיה שניצלה
המעידה שהפולנייה הצילה יהודים נוספים

GORSKA ANNA-4167 - העדה ובעלה נתנו מסתור לשני בחורים יהודים שברחו מגטו
WARSAWA אחרי המרד

RODZKA ANNA - 4168 - בת איכרים מספרת כיצד התלקטו אחד לאחד מספר יהודים
בביתם והמשפחה הזינה והלינה אותם

ZILBERBERG L. - 4169 - זהו מכתב ובו הגהה שהעד עשה בטכסט של ספר פרי עטו
המספר כנראה על העיר SANDOMIERZ

SWIADER ADAM+MARIA - 4170 - העדים הם פולנים מ - WARSAWA שהסתירו בביתם
יהודים

GOLOWIN HELENA - 4171 - העדה קבלה לתוך משפחתה ילדה יהודיה והקשרים היו כמו
אל בת - בשנת 1947 הילדה חזרה אל הקהילה היהודית בניגוד לרצונה - הקשרים עם האם
המאמצת נשארו הדוקים גם לאחר שהילדה הגיעה לישראל

ZABLOCKI - 4172 - העד הוא פולני שמסתיר את שכנו היהודי למרות כל הסכנות

MACZYNSKI STANISLAW - 4173 - פולני שסיכן את עצמו ואת משפחתו כדי להציל יהודים
אחדים בני משפחה אחת, מגולל את סיפור הצלתן בכשרון - **עלילת הסיפור מרתקת**
ומלאת מתח בהתאם למציאות המטורפת ומלאת הסכנות - האיש מבקש עזרה חומרית
ומצרף מכתבים שקיבל מניצוליו

SUKNA ABRAM - 4174 - העד מספר את קורות יהודי STERDYN - הוא מספר על 40
יהודים שברחו בהתקוממות TREBLINKA והגיעו אליהם ליער ביניהם הייתה גם אשתו

ROTENBERG MANIA-KATZ - 4175 - העדה מספרת על משפחתה במחנות שונים ובגטו
LODZ

ZAIBERT MIECZYSLAW - 4177 - העד נותן חוות דעת חיובית על יהודי בגטו LODZ

4178 - עדות זניחה

BARNES LEON - 4179 - עדות נגד מנהל עבודה פולני שהתנהג באכזריות

4180 - GROSS MOSZE - העד מספר על הטיפול המיוחד שקבלו יהודי KALISZ - ביולי 1942 פונו 150 היהודים האחרונים מהעיר

4181 - HOLC JOZEF - העד מספר מאפיינים אישיים ועלילותיהם של כמה קציני S.S. שפעלו ב - SLONIM

=4182- DIAMANT ELI - העד מתאר פעולותיהם של שלושה אנשי S.S. שפעלו באזור TARNOPOL ובגטו SOKAL - הם ניהלו את האקציות ורצחו יהודים במו ידיהם

4183 - LOUIS SIMON - יהודי אזרח ארה"ב כותב ל - Z.I.H. בנוגע לליטאי ששיתף פעולה ורצח יהודים המעמיד פנים שהציל ילדה קרובת משפחה ומבקש את עזרתו כדי להגר לאמריקה

4184 - MASLANKO M. - העד מספר על משתף פעולה יהודי ב - WARSZAWA

4185 - ZIELINSKA VERONIKA - מילדת פולניה מספרת שיילדה יהודיה בביתה כי לא הסכימה לבצע הפלה בחודש השביעי - התינוק לא שרד אך מעשה החסד חשוב

4186 - SILBERG MICHAL - עדות נגד אישה אוקראינית ב - TARNOPOL שבימים הראשונים לכיבוש הסתובבה עם אנשי S.S. להראות להם היכן גרים יהודים קומוניסטים וקצינים בצבא פולין שהוצאו להורג בו במקום

=4187- GAWLER JULIUS - העד מספר על השמדת יהודי TARNOPOL-תיאור מפורט ומהימן על טבח בבני משפחתו ובאנשים המוכרים לו ע"י קציני S.S.

4188 - WOLANSKI JOZEF - העד מספר על אנשי ה - S.S. מ - TARNOPOL שביצעו את חיסול יהודי BRZEZANY

=4189- PROF. ZADERECKI - העד מעיר את תשומת הלב שצריך לתקן את רשימת פושעי המלחמה שפעלו ב- LWOW ולהוסיף את HOCH, יהודי ששיתף פעולה עם הגרמנים

4190 - DR. BUCZYNSKI - POHORILES KAROL - העד מספר על אישה אוקראינית שעמדה בראש ארגון הנשים הלאומני ב - TARNOPOL ושתפה פעולה עם הגרמנים

4191 - MGR. PAPOROSZ ROMUALD - העד עבד בזמן היותו בגטו TARNOPOL כבעל מלאכה בגסטפו והכיר את כל צוות רוצחי ה - S.S. - הוא מוסר שמות ופרטים אחרים על 34 מהם

=4192- DR. FRIEDMAN DAWID - עדות נגד אנשי S.S. שפעלו בגטו TARNOPOL

4193 - BARUCH - עדות על מעשיו של גרמני ב- HUTA RAKOW

4194 - BLUM MALWINA - עדות נגד RIEMAN קצין S.S. שפעל ב - TARNOPOL - הוא רצח פעוטות במעון בו עבדה העדה

4195 - HIRSCHHORN JULIA - העדה מספרת על רוצחי יהודי ZBARAZ - I - TARNOPOL

=4196- SAS JANETA - העדה מתארת מעשי כמה קציני S.S. שפעלו בגטו TARNOPOL-אחד מהם רצח את אביה בנוכחותה

4197 - עדות זניחה - תורגמה

4198 - WAJNGARTEN JOZEF - העד מספר על פשעיהם של אנשי S.S. ב - DROHOBICZ

4199= GARZEDA KAZIMIERA-העדה מספרת על הסתרת יהודים בביתה ועל עזרה בצורה אחרת- **העדה מתארת תמונה שראתה בעת המרד בגטו WARSZAWA - תמונה של אם העוטפת את ארבעת ילדיה בכרים, זורקת אותם מגג של בית בן 4 קומות וקופצת אחריהם**

4200= KRAWCZYK JOZEFA- העדה היא פולניה שהסתירה אישה וילד בביתה ב- WARSZAWA ומספרת בלי כחל וסרק על הקשיים, מריטת העצבים והחרדה שהדבר גרם לה

4201 - MANDELBAUM BRUCHE - העדה מוסרת מידע על משתף פעולה ורוצח פולני שפעל באזור MIELEC

4202 - עדות זניחה

4203 - עדות נגד גרמני - לא תורגם

4206-4207 - עדויות זניחות

4209 - עדות זהה ב - 2135

4210 - SCHULDINER SAMUEL - BRAM MAURZYCY - שני העדים מספרים על מחנה PUSTKOWIE שהיו בו תנאים קשים במיוחד - **SCHULDINER הגיע למחנה בסוף שנת 1940 ושהה בו עד שחוסל ב - 1943 - הוא שרד הרבה זמן במחנה ויש לו מה לספר עליו -** העד BRAM היה במחנה מספר חודשים בלבד אך גם לו יש מה לומר

4211= SCHOENFELD JOACHIM-העד מספר על ENGELS הממונה הכל יכול של גטו LWOW

4212 - GOLDSTEIN ANTON - העד מספר על זוג אוקראיני בעל ואישה ששיתפו פעולה עם הגרמנים בעיירה MIKULINCE באזור TARNOPOL - הם רצחו במו ידיהם יהודים וקומוניסטים

4213 - **מסמך של הועדה לבדיקת פשעי הנאצים באזור LODZ - במסמך יש פירוט פשעי WILHELM BITTEL מפקד גטו ZDUNSKA WOLA ובקשה להסגרתו כדי להעמידו לדין בפולין - במסמך מוזכרים שמות עשרה יהודים שנתלו בפקודתו באפריל 1942**

4214= SCHACHTER FELICJA - העדה מספרת על מחנה הריכוז K.L. LEIPZIG אליו הגיעו מפונות מ - SKARZYSKO KAMIENNA העדה מספרת על שתי האחיות משוררות השואה, האחיות HENKA+ILA KARMELE

*4215= GOLDBERGER-SPIRA RENATA-העדה ילדה ב—1940 - הילד שלה נלקח ממנה ב - 1944 ב - PLASZOW - איבדה את בעלה, אחותה ואימה זמן קצר לפני השחרור

4216= ARZEWSKI STANISLAW- **העד מספר שגרמני הסתיר בביתו משך שנתיים וחצי שתי משפחות ב - KRAKOW - ראה גם עדות 434**

*4218= ROZENBAUM FRYDERYK-ילד שחי עם אחותו ואמו במסווה ארי - רואה ומבין הכל, משתתף ועוזר בפרנסת המשפחה - WARSZAWA - הילד מספר גם על מרד הגטו

NASS ROZA-4219=העדה מספרת על KRAKOW עד חיסול הגטו ועל **PLASZOW-היא עבדה במפעל "EMALIA" ובתוך העדות היא מזכירה את SCHINDLER שיעודד אותם כשנפלו ברוחם-היא מתארת מה קרה ב-AUSCHWITZ לנשים שהיו ברשימת SCHINDLER**

BITTNER HELENA - 4220 - העדה מספרת על גרמני שהסתיר מספר יהודים ב- KRAKOW

STOEGER HELENA-4221=* -קורותיה של ילדה מ-KRAKOW שהייתה בת 4 בפרוץ המלחמה והסתתרה במקומות שונים

RUBIN MAURZYCY-4222=העד מספר בשבח משפחה שלמה שהתייצבה לעזור ליהודים ללא שום תמורה

ELBINGER POLA-4223=* -ילדה קטנה מ-NOWY-BRZESK מספרת על אחות בת 6 שאף מכר פולני לא הסכים להלין והיא נשלחה לבד ל-BELZEC

MGR. KANTOR EDMUND-4224=מעיד על עזרת פולנים

DR. SCHUSSEL ALFRED - 4225 - זהו מכתב שכתב שכן פולני מהעיר BRZEZANY ב- 1944 אל יהודיה שהייתה ב- KAZACHSTAN - הוא מספר לה בפרוטרוט גורל יהודי העיר

HOLAENDER-WEBRZYK-4226=העדה ברחת יחד עם ילד מגטו BOCHNIA ל- HUNGARIA - ב- 1944 שיחק מזלה ולא נלקחה ל-AUSCHWITZ

KLEIN WANDA - 4227=* -ילדה קטנה מ-STRYJ יושבת במחבוא ולומדת חשבון כדי להשתעשע - רוצה להפוך לציפור כדי להיות חופשייה

POPOWICZ MAREK-4228=* -העד היה ילד בעת הנדודים ממקום למקום כדי להימלט מאימי הסחטנים - עברו את הגבול לסלובקיה

LICHT ZYGMUNT-4229=* -ילד מספר על הצלת משפחתו בעזרת פולנים

SCHWAGER ROZA - 4230 * - ילדה בת 11 בעת מסירת העדות - היא זוכרת לפרטי פרטים את מקום המסתור של המשפחה אצל איכר ב- CZORTKOW

SPIELMAN ELZBIETA-4231=* -ילדה בת 12 מ-TARNOW מספרת על משפחתה

GOLDHIRSCH ANITA-4232=* -ילדה קטנה מאד יודעת לספר קורותיה-TARNOPO

MANDELBAUM ISUCHER-4233=כשחוסל גטו TRZEBINIA ביוני 1942 הועבר העד יחד עם עוד 300 יהודים אחרונים ל-CHRZANOW - העד מספר על שני אנשי SCHUPO שפעלו במקום בשיטת חיסול מיוחדת שעוד לא שמעתי כמותה-במשך 8 חודשים הם ערכו אקציה שבועית קטנה בלילה שבין יום שלישי לרביעי - הם אספו כל שבוע בין 30 ל- 100 נפשות ושלחו אותן במשאיות סגורות ישירות ל- AUSCHWITZ - שיטתם הייתה : איסוף המבוגרים בלילה ובבוקר המשטרה היהודית צירפה אליהם את הילדים והתינוקות שנשארו בבית - העדות ניתנה לצורכי בית המשפט - העד היה סגן יו"ר ה-JUDENRATH ב-CHRZANOW

ZISERMAN MOSZE-4234=העד מוסר דו"ח מפורט ביותר על קורות משפחתו וקורות יהודי MINSK MAZOWIECK עד לחיסול הסופי- אחרי חיסול הגטו רוכזו שארית היהודים בבי"ס -

KOPERNIK בינואר 1943 שוכני בית הספר התקוממו עם נשק ביד- הגרמנים שרפו את בית הספר על היהודים שבתוכו

ROTHOLZ SAPSIO-4235- העד היה שוטר בגטו WARSZAWA - **עדותו הארוכה המחזיקה 20 דפים מוקדשת כולה לתחכומם, תושייתם, שיטותיהם ואומץ ליבם של המבריחים לתוך גטו WARSZAWA**

4236 - **URBANSKI STANISLAW** - העד הוא פולני מ - LODZ מנקה ארובות מקצועי - הוא מספר שהגרמנים לא הסכימו (מדוע ?) שיהודים יעבדו במקצוע זה בתוך הגטו

NAJDEK SZYMON-4237- פולני מעיד על המצב ב-BORYSLAW בעת השואה ועל כך שהסתיר בביתו שתי משפחות יהודיות-מתנכלים לו על כך אחרי השחרור

4238 - **KRASNODEBSKA HELENA** - העדים מאשרים במסמך נוטריוני שפולני הציל חייהם של 10 יהודים - הוא הוציא אותם מגטו LOCHOW והסתיר אותם בביתו

HONIGMAN RACHELA - 4239- העדה מספרת על גטו WARSZAWA מ-1939 אך **תיאורה החשוב העיקרי הוא על ה-UMSCHLAGPLATZ בקיץ 1942 ממנו מעטים הצליחו להתחמק-** העדה בחינותיה כי רבה הצליחה לצאת משם בתחבולות, בתושייה ובמזל - חלק שני של העדות מתאר את חייה בצד הארי - **מצורף לעדות מכתב פרידה ששלחה לילדיה ברגע של ייאוש**

4240 - **KURJETA MIKOLAJ + SOLOMIANEK BORYS** - קבוצת יהודים גדולה יחד עם מצילים הפולני מוסרים על מעשה ההצלה שהתרחש בכפר PIPLO נפת KOSTOPOL - רוב הניצולים הם יהודים מ - LUDWIPOL

4241 - **OSTROWSKA ROZA** - זהו מכתב של העדה מישראל אל ה - Z.I.H. המאשר את כל מעשיו של הפולני KURJATY MIKOLAJ למען יהודים המסופרים בעדות הקודמת

GIEMZA STEPAN-4242- העד הוא פולני, שוער בית ב-WARSZAWA שמספר את הידוע לו על דיירים יהודים במסווה "ארי" הגרים בתוך הבית

KRYGIER DAN-4243- העד מספר על מרד גטו WARSZAWA ופינוי יהודים ל-PONIATOW - בריחה ומחבוא אצל איכרים

4244 - **KOPYTO JOZEF** - עדות זניחה

4245 - בהמתנה - **עדות ארוכה מאד**

4246

4247 - **MAJER JOZEF** - העד מספר את קורות יהודי BORYSLAW ועל עזרתו של פולני שהוכר מאוחר יותר כ - "חסיד אומות העולם"

4248 - **MAY FRANCISZEK** - פולני מעיד על עזרה ליהודים בהרחבה מוגזמת

4249 - **MARJAN+LILI ROCHMAN** - מכתב של שני ניצולים המספרים על האיש שהציל אותם ועוד שני יהודים

4250 - LEZER ICCHOK - עדות אודות FRANCISZEK MAJ פולני שהסתיר בביתו
ב - WARSZAWA ואצל ידידיו 80 יהודים

4251 - LINDWASER ABRAM - העד מספר על שילוחו מ- WARSZAWA ל- TREBLINKA
ב - אוגוסט 1942 - הוא צורף לאלה שזכו לחיים ועבדו במחנה - **הוא מתאר את המחנה
לכל פרטיו בזמן זה כולל את תאי הגז ובהמשך על בנית הקרמטוריום - הוא מספר על
שני ניסיונות בריחה שלא צלחו - העדות בנושא חשובה ומעניינת - העדות נקטעת !!**

4252 - KAPTIWSKI ELI - העד מוסר מידע לגבי יהודי מגטו LODZ שנשאר לנקות לאחר
חיסול הגטו והיה בין 877 יהודים ששוחררו ע"י הצבא האדום

4253 - PROCHOWNIK LEJZER - העד מוסר מידע לגבי יהודי מגטו LODZ

4254 - GOLBAS AWRUM-MOJSZE - העד מספר שבשנת 1940 בחר 39 יהודים בגטו LODZ
והכשיר אותם במקצוע של ניקוי ארובות - כך נולד איגוד מנקי הארובות בגטו

4255 - HAJDAS BARBARA - **איכרה פשוטה ומבוגרת שלא יודעת קרוא וכתוב אך בעלת
אומץ ולב רחב מסתירה בביתה קבוצת פרטיזנים יהודים למשך זמן רב עד לשחרור -
הדבר מתרחש בכפר SECEMIN באזור KIELCE - היא לא מגדירה את פעולתם אך היא
מספרת שהם היו יוצאים לפעולות וחוזרים אליה והיו מקבלים שליחים וקשרים שונים - היא
מזכירה גם את שמו של STEPAN GRAJEK המוכר בארץ**

4256 - SPIEWAK BELLA - העדה מספרת על העבודה במחנה SKARZYSKO KAMIENNA

=4257- JANISKA SONIA- עדות ארוכה ומפורטת על WILNA, על מחנה WAJWARA
ב- ESTONIA, על BIRKENAU ו- AUSCHWITZ ועל מחנות נוספים

4258 - MIRSKA KLARA - שם העדה קשור בדרך כלל לגביית עדויות מאנשים אחרים אך
הפעם היא מוסרת עדות אישית הנוגעת למשפחת SLOMNICKI מוורשה -

4260-STEIN JCHEZKEL-העד מספר קורות קהילת MIEDZYRZEC-מונה את 7 האקציות
שהתרחשו בגטו

=4261-FELHENDLER BERTA- **העדה מספרת על קורסים ללימודי רפואה שהתקיימו בגטו
WARSZAWA שנוהלו ע"י פרופסורים יהודים שלימדו בעבר באוניברסיטה - ראה גם
עדות מס. 033/648**

4262 - SZTRUMFELD ADA - **העדה מספרת על קורס להכשרת 200 אחיות שהתקיים
בגטו WARSZAWA**

4263 - גב. REICHER - זאת עדות שניה שאני פוגש המספרת על קורסים ללימודי חקלאות
בגטו WARSZAWA ועל חלקות אדמה מעובדות בהן גידלו ירקות - היה שיתוף פעולה בין
ארגון ORT לבין TOPOROL להפעלת הקורסים - הקורס ארך תשעה חודשים 5 שעות כל יום
ובסיומו התלמידים קבלו דיפלומה - הפעילות הזאת נמשכה עד לאקציה הגדולה - קיץ 1942

=4264-BIELECKA BLUMA- העדה מספרת תולדות בית הספר לאחיות ליד בי"ח "CZYSTA"
ב- WARSZAWA - חלק מהעדות מוקדש לאחיות שהיו ב- Z.O.B. והגישו עזרה למורדי הגטו

4265 - FUKSMAN PINIE - העד מספר באריכות על מחנה DEBLIN - לקראת חיסול
המחנה הוא הצליח לברוח

FALK IGNACY - 4266 - עדות בפני ועדה לחקר פשעי הנאצים ב - WARSZAWA - העד מוסר מידע אישי מתוך התנסות בגטו וורשה המורד ולאחר מכן המשלוח ל - MAJDANEK ומחנות נוספים - ידיעותיו בנושא מוגבלות והמידע שהוא מוסר דל

CZOSNEK SZLAMA-4267=* - ילד בן 12 בעת מסירת העדות - מתאר את תלאות המשפחה במחבואים אצל איכרים-WAWRZYNCE

METZENDORF BARBARA-4268=* -ילדה מספרת על מסתור אצל פולניות ובמנזר- אחרי השחרור לא רצתה לחזור לאביה ואל היהודים - לבסוף השתכנעה והצטרפה להשומר הצעיר

LANDGARTEN BRONISLAWA-4269= - עדות קשה על מצעד המות כאשר הובילו את האסירים על שפת הים הבלטי הקפוא ושם רצחו אותם- **העדה מספרת על שיטה של שינה בעת ההליכה כאשר הבחורה האמצעית בתוך החמישייה הצועדת נתמכת ע"י חברותיה**

SCHERMAN JAKUB - 4270 - העד מספר על העיירה GRYBOW ועל NOWY SACZ - העד מוסר דו"ח מקיף על גורלם של יהודי GRYBOW

KLEIN LENA-4271=* -קורותיה של ילדה שנדדה בין פולין, סלובקיה, הונגריה ורומניה

PROF.REIBSCHEID BARBARA - 4272 - העדה מספרת על פולני שהציל אותה ואת אמה

IMMERGLUCK - FELIKSA KASPERSKA - 4273 - העדה מספרת קורותיה בגטו KRAKOW שם הייתה קשורה למחתרת - **העדה מגיעה ל - AUSCHWITZ ומחוץ לתיאור הרגיל של המחנה יש לה מידע מיוחד בקשר למקומות עבודה שהיו קיימים במחנה** - היה קיים KRAUTERKOMANDO בו עשו ניסויים בצמחים - היא מזכירה את צמח ה - KOKSAGIZ תחליף לגומי טבעי - עשו ניסויים בצמחים וירקות בהשגחת DR. BOEMME מ - MUNCHEN ועוד אחרים - עבדו שם כימאיות צרפתיות - היה גם מקום עבודה "אומנותי" בו עשו דברי אומנות, צעצועים, אריגת שטיחים - התנאים במקומות עבודה אלה היו משופרים בהרבה מהרגיל במחנה - עם פנוי המחנה ותאור "צעדת המות" היא מסיימת עדותה

MARTINA FRANCISZEK - 4274 - פולני מלשין על פולנים אחרים שהסגירו יהודים וגרמו למותם

FEIL MILA-4276= -העדה מספרת על גרמני שעזר ליהודים ב - KRAKOW והוצא על כך להורג - ב - PLASZOW היא עבדה כטבחית בקרבת הוילה של GOETH - הוא כעס עליה ופסק לה דין מות - מעבידה הגרמני התערב לטובתה והציל אותה ברגע האחרון - **מקרה יחיד ב - PLASZOW שנידון למות בידי GOETH יינצל**

4277 - בלתי קריא במקור - Z.I.H.

MORDUCHOWICZ LIPA - 4278 - העד קפץ מרכבת שהובילה יהודים מ - BIALYSTOK ביום חיסול הגטו - הוא מצטרף לקבוצת פרטיזנים יהודית שכינויה היה "הפרוות הלבנות" בפיקודו של שולקה מ - AUGUSTOW

HERMAN FELIKS-4279= - העד מספר על הגטו ב- SUCHA באריכות-אחרי החיסול נשאר מחנה עבודה שעיסוקו היה בויסות נהר SKAWA - לפי דברי העד תנאי החיים במחנה זה היו משופרים באופן יוצא דופן מכל מה שקראתי עד היום מבחינת המזון ותנאי העבודה

HERMAN FELIKS-4280= -עדות מפורטת על המתרחש באזור ZIWIEC לאחר צירוף האזור

ל-REICH בשנים 1939-1941

NETTL PAWEL - 4281 - העד מספר מפי אסיר מחנה CZECHOWICE על חיסול מחנה זה
בינואר 1945

MOLCZADSKA GENIA-4282=תיאורי AUSCHWITZ-העדה ובעלה שורדים-מצעד המות

GOLDMAN RUTH-4284=העדה מספרת קורות העיירה SKOCZOW אזור BIELSKO

MOLCZADSKA GENIA-4285= **העדה מספרת שמרדכי אנילביץ ופרומקה פלוטניצקה
הגיעו ל-BEDZIN ביוני 1942 כדי לארגן את הנוער להתקוממות- פרומקה נשארה ב-
BEDZIN ובספטמבר 1943 כשחיסלו את הגטו היא ועוד מספר בני נוער התגוננו והרגו
מספר גרמנים עד לנפילתם**

GERIC CHIEL+KUPFERMINE ILSA-4286= שני עדים מספרים בעיקר על בתי המלאכה של
ROSNER ועל האיש עצמו - עדות חשובה מאד לקורות יהודי BEDZIN בעת השואה - אחד
משני העדים מספר על BEDZIN עד יומה האחרון-יולי 1944

KATZ FELA - 4291 - העדה מספרת בפרוטרוט על פעולות המחתרת ב - BEDZIN - היא
בעצמה הייתה פעילה במחתרת מ - 1940 עד 1944 - העדה מספרת גם על המחתרת ב -
SOSNOWIEC

ZYLBERSZTAJN JDEL- 4292= קורות היהודים בעיירה MYSZKOW עד לחיסולם

SZTULBERG ADEK - 4293= העד מוסר סקירה נרחבת על קהילת BEDZIN ועל חיי
היהודים - אחרית הגטו אוגוסט 1943

ZAWADSKI MIECZYSLAW - 4294= כומר מביע השתתפותו בסבלות היהודים - החביא בגן
ביתו יהודים - BEDZIN

SZAJER HANKA - 4295 - העדה מוסרת עדות מפורטת על השלבים האחרונים של הכחדת
קהילת BEDZIN - פרטים רבים בעדות זאת אינם נמצאים בעדויות אחרות

PREGIER JUDA LEJB – 4297 – העד עושה סקירה מקיפה של חיי הקהילה היהודית ב-
BEDZIN עד 1939

4299 - לעדות אין נגיעה לשואה

PESTE REBEKA - 4300= העדה ובעלה חיים בעת השואה תחת זהות "ארית" והם יום יום
על סף התגלות- KOWEL-KIEW

BARON NAFTALI-4301=העד היה הנהג של SOSNOWIEC-MONIEK MERIN

POLTORAK SAMUEL-4302=העד נותן מושג על תהליך השתלטות הגרמנים על המפעלים
והעסקים של היהודים (TREUHAND)- העד גם מתאר את תחבולות היהודים כדי להתחמק
מרוע הגזירה 1939-1941 - BEDZIN

POLTORAK SAMUEL-4303=מעיד על BEDZIN-פרטים לא ידועים על מפעל ROSNER
שהעסיק אלפי יהודים-

=AJBSZYC GRZEGORZ-4304- העד מספר על SOSNOWIEC-

=KRAKOWSKI ABRAHAM-4306-העד מספר על המצודים שנערכו ב-SOSNOWIEC-המצודים נערכו לפי רשימות-נלקחו גברים וגם נשים צעירות

=FRAJBERGER SZLAMA-4307- העד מספר על הוצאת יהודים מ-BEDZIN לעבודה בגרמניה העד נשלח ל - GROSS MASLOWICZ - 1941

=LERNENFELD ANNA-4308- עדות קצרה על התנאים בגטו BEDZIN

4309 - LAUFER ADELA - העדה נשלחה (כנראה ע"י WARSZAWA Z.I.H.) למחנה ROZEN GROSS בחודש ספטמבר 1945 כדי לאסוף מסמכים ולצלם - כבר אז היא מצאה חלק מהמתקנים הרוסים - העדה מתארת את שראו עיניה

=GLIKSZTEIN IDA-4310-העדה מוסרת פרטים רבים על העיר BYTOM ועל יהודיה לפני עליית היטלר לשלטון ואחריה

*4311 - DUTMAN PAWEL - ילד יהודי מסתדר בכוחות עצמו וניצל בזכות תושיה ומזל

*4312 - ZALCBERG ESTUSIA - נערה בבית הילדים CHORZOW כותבת על האקציה שנערכה באוגוסט 1942 ב - BEDZIN - עדות דומה של העדה במספר 659

=SAN HALA-4313-העדה גורשה מן הכפר אל העיירה ZASLAW שם הוקם מחנה שמנה 22.000 איש !!!

=IWLER HERMAN-4314-העד מספר על גטו USTRZYKI DOLNE משם הוא גורש ל-ZASLAW- העד שהה במחנה זה עד לבריחתו יחד עם אחיו

4316 - JAKUBOWICZ MACIEJ+MARIA - עדות על פולני שעזר בדרכים רבות לקבוצת יהודים גדולה שנשארה בחיים בזכותו והם מוסרים עדות

=SCHERMAN JAKOB-4317-העד מספר על פשעיו של SCHWAMBERGER S.S. במחנה MIELEC

=NOWAK JAN-4318-העד הוא פולני המלשין על פולני אחר שעזר בתפיסת יהודי

=KNEPEL JOZEF-4319-העד מספר על פשעיו של SCHWAMBERGER S.S. הממונה על גטו PRZEMYSL-העד היה בקבוצת היהודים שאספה את רכוש הנרצחים ונשארה בגטו עד ל-1/2/1944 - בתאריך זה שלחו את אחרוני היהודים מ-PRZEMYSL

=CHOROWICZ ZOFIA-ROSENBAUM-4320-העדה מספרת על אישה פולניה שעזרה לה וליהודים אחרים- **בעלה שילם על כך בחייו והיא הייתה אסירה ב-AUSCHWITZ**

=SCHEINOWICZ SAMUEL-4321- העד מספר על מחנה ROZWADOW ועל העבודה ב - STALOWA WOLA מעיד נגד מפקד מחנה ROZWADOW

=KUNZ KALMAN-4322-מעיד נגד מפקד מחנה ROZWADOW - מתאר את העבודה ב - STALOWA WOLA

4323 - דו"ח על קבורה מחדש של יהודים נרצחים בתחום העיר SIEDLCE

SOSINSKA MARTA-4324- העדה כותבת מכתב מלא מרירות ומבקשת עזרה חומרית- היא מספרת שהצילה יהודי בימי השואה חיתה אתו כבעל ואישה וכעת - 1949 – הוא נטש אותה - הוא כפוי טובה לא עוזר לה וחי עם נשים אחרות

4325 - עדות זניחה

ZAWADKA FRANCZISZKA-4326-פולניה מוסרת על רצח שני יהודים ב-OTWOCK

DZIERBOWICZ IRENA + CHANA - 4327 - שתי אחיות צעירות מהעיירה WOLOCHOW שולחות ב- 1948 מאיטליה מכתב- הצהרה המספרת על משפחה פולניה שהסתירה אותן ובזכותה נשאר בחיים

4328* - BORENSZTEIN MARIAN - העד מודה למשפחה פולניה שהצילה את אחייניתו ילדה קטנה שהוריה נרצחו ונשארה בודדה בעולם

LOSIOWA ZOFIA - 4329 - העדה מסרה שמות של יהודים שהגיעו מערים בגרמניה למחנה ב - LUBELSKI IZBICA

BURICH DAWID - 4331 - העד מספר על יהודי LODZ - **לפי דבריו הייתה קבוצת בורסקאים יהודים שלא נכנסה לגטו - הם עבדו והתגוררו מחוץ לגטו** - הוא עצמו נכנס לגטו במרץ 1943

UNGER LEON - 4332 – העד מוסר בהרחבה עדות על גטו LODZ – **הרעב היה גדול והעד מספר ששדדו מאפיה וגנבו את כל הלחם – התנפלו על עגלה שהובילה חלב** – המשטרה היהודית לא השתלטה על המצב ורומקובסקי ביקש את עזרת הגרמנים שעשו זאת ברצון וירח לתוך ההמון - בינואר 1943 הוא נשלח לעבוד ב - SKARZYSKO KAMIENNA - באפריל 1944 הוא מגיע ל - CZESTOCHOWA ומשם ל - BUCHENWALD

FINGER BERISZ - 4333 - העד מספר על יהודי העיירה TYSZOWCE

GUTMARK NECHAMA - 4334 - העדה מספרת על מצב היהודים ב- PARIS לאחר כניסת הגרמנים - היא מוסרת מידע על מספר מחנות שם ריכזו יהודים לפני המשלוח מזרחה

4335 - לא קריא במקור - Z.I.H.

KORNEWICZ MOJZESZ - HIPSZER RUBEN - FRENKIEL JECHIL - 4336 - 3 עדים ניצולים מ - PIOTRKOW מוסרים את קורות יהודי העיר עד לחיסולם הסופי

HIPSCHER PINCHAS - 4337 - העד מספר על גטו ב - PIOTRKOW - העד היה במחנה PIOTRKOW עד נובמבר 1944

GORDON MARKUS - 4338 - העד פונה ל - Z.I.H. כדי להיודע דרכו על מידת העונש שהוטל על ליטאי שעבד ב - GESTAPO ב - VILNO - הפונה מסר עדות במשפטו ואינו בטוח שהפושע הורשע

ROTMANOWICZ AKIBA - 4339 - העד מספר על גטו WIERZBNIK -STARACHOWICE - לעיירה הגיעו יהודים שגורשו ממקומות שונים בפולין - כאשר התחיל חיסול הגטו שלחו את הצעירים ל - CZESTOCHOWA - **העד מספר שאת השוטרים היהודים שלחו יחד בקרון**

אחד עם אנשי LUBLIN ובדרך באו חשבון עם השוטרים והרגו 4 מהם - העדות נקטעת כי חסרים דפים

4340 - STRUMF SYMCHE - העד מספר על העיירה CHMIELNIK וכפרים בסביבה -
העדות נקטעת

4341=KORCZEWER MARIA-מספרת קורות משפחתה ב-LODZ עד חיסולה- 1942

*4342=SHOLZ TOSA-העדה הייתה ילדה בעת השואה והיא מספרת על אקציה לתפיסת ילדים בגטו LODZ - ספטמבר 1942

4343=MOREL EWA-עדות הנוגעת לחודשים ראשונים של הכיבוש הגרמני ב-LODZ

*4344 - SZARFSTEIN ZIUTA - זאת עדות של נערה מתבגרת בתוך גטו LODZ - היא מספרת מזווית אחרת, שונה מן הרגיל על התרחשויות בגטו - על לימודי בית ספר שהתקיימו עד קיץ 1941, על מחנה הנוער ב- MARISZYN - היא מספרת על חיי היום יום בגטו עד שילוחה ל- AUSCHWITZ באוגוסט 1944 - אין סיום לעדות

4345 - ZIELIANKA BERL - **העד עבד בגטו LODZ במנהל האוכלוסין ותפקידו היה רישום המתים – העד מוסר פרטים מעניינים אך העדות נקטעת**

4346 - AJZENBERG MEJR - העד הוא מזכיר ארגון ניצולי SOKOLOW PODLASKI ועיירות הסביבה בעדות הוא מוסר שמות של ניצולים וכתובתם המעודכנת { 1949 }

4347 - GRINBERG SCHAPSE - העד מספר על פשעיו של איכר שרצח יהודים בכפר באזור SOKOLOW

4348 - WAGMAN NACHMAN - העד מספר על העיירה OJANDOW ועל מחנה KRASNIK

4349= - MAYER ANNA - העדה גרה ב-LWOW-בעלה נרצח ביום PETLIURA-היא חזרה ל-SAMBOR עיר הולדתה-הגטו היה פתוח עד דצמבר 1942 - העדה מצביעה על שוטרים יהודים שהתנהגו גרוע מהגרמנים-עם סגירת הגטו הכניסו בתוכו את כל המשומדים-**העדה מוסרת ש-VIZNER הקצין הממונה על SAMBOR השתגע לאחר שהשתתף ברציחות היהודים וקילל את HITLER במסיבה שערך בביתו- אחריתו היתה מרה-** העדה מספרת על הימים האחרונים של SAMBOR-שבועות 1943

4350=GLASSMAN MOSZE- עדות חשובה על אחריתו של גטו LODZ - 800 יהודים אחרונים שנותרו כדי לאסוף את הרכוש במחסני הגרמנים משוחררים ע"י הצבא האדום ב- 19/1/1945

4351 - ZIELANKA BERL+WINGER ICCHOK - שני העדים מספרים על מעלליו של WAJSZAND יהודי שהיה CAPO במחנה ZIEGMARSCHENAU

4352= - FROST ABA- העד מתלונן על אכזריותו של ה-CAPO היהודי במחנה ZIEGMARSCHENAU

4353 - HENECHOWICZ CHAJM + BLATT IZRAEL - גם עדים אלה מתלוננים על ה-CAPO

4354 - BACZYNSKI ISZAJ - העד מתלונן נגד CAPO יהודי הנמצא בישראל בעת מתן העדות שהתנכל לו במחנה ZIEGMARSCHENAU

GOLDFINGER MOSZE-4355= - העד היה עסקן "מזרחי" ב-LWOW-מספר את קורות הקהילה
בעיר ומזכיר שמות רבים

4356 - SZEZAN REGULA - פולניה מעידה על עזרה ליהודים

MASZANSKI GABRIEL - 4357* - ילד מספר כיצד הסתתר לפי תושייתו בכפרים בסביבת
SIEDLEC - הוא הגיע רק ב - 1947 אל בית ילדים כי חשב שאין כבר יהודים

LEDERMAN DAWID-4358= -העד היה ברוסיה בעת השואה-הוא מוסר פרטים על רצח
אישתו ושתי בנותיו-פרטים שנודעו לו לאחר חזרתו לפולין

4359 - LIPCZYNSKA CELINA - NUSS FELA - GODZISZEWSKA JANINA - העדות
מוסרות על פולני, שוער הבית בו התגוררו שידע שהן יהודיות שעזר להן ולא מסר אותן לידי
הגרמנים

4360 - LANDJUNG JANINA - העדה מוסרת על עזרת פולני - הוא סיכן את חייו ועזר לה
גם כלכלית

4361 - SZNAJDER NORBERT - העד היה בצד הארי וחזר לגטו WARSZAWA שבוע לפני
המרד - הוא נשלח ל - TRAWNIKI

4362 - BERLER DAWID - מעיד לטובת JANKA CZYSZEWSKA המואשמת כעת, לאחר
המלחמה בשיתוף פעולה עם הגרמנים, שהיא הסתירה 11 יהודים ודאגה למחסורם בלי
לבקש דבר-הם שילמו רק על קנית המזון- כל זאת החל מפברואר 1943 כשחיסלו את גטו
STANISLAWOW עד יום השחרור ביולי 1944 העד מצרף את רשימת הניצולים

4363 - FLINT ARON - העד כותב ל - Z.I.H. ומבקש בשמו ובשם 11 יהודים נוספים עזרה
כלכלית ותמיכה בשני פולנים שהסתירו אותם בביתם ב - WARSZAWA מבלי לקבל תמורה
על מעשיהם

4364 - SWERDLIK MARIA-REGINA - כמו בעדות 4363 גם עדה זאת ניצלה בזכות אותם
שני פולנים

USAP SELMA-MILNER HAYA-4365= -שתי אחיות מעידות נגד ליטאי שקיבל את שני ילדיהן
כדי להסתירם תמורת תשלום גבוה-הן מאשימות אותו שאת הילדה הוא הרג וקבר ביער
והילד נמצא אצל הוריו

4366 - MONIAS IZIDOR - מכתב ל - Z.I.H. בו העד מוסר על גרמני שהיה מפקד בגטו
MINSK ואחראי למותם של אלפי יהודים - **הוא נשפט רק לעשר שנות מאסר בגרמניה -
הצעתו : לבקש הסגרתו לפולין ולערוך לו משפט מחדש**

DWORECKI MARK-4368= -חלק ראשון של העדות מתייחס למחנה השבויים ב-LIPOWA-7
חלק שני מספר על בריחתו מהמחנה יחד עם שבויים נוספים, גניבת נשק וייסוד קבוצת
פרטיזנים-כמעט שנתיים ניהל קרבות ומיקש רכבות בראש קבוצת פרטיזנים באזור LUBLIN

4369 - NAGEL ABRAM - העד מספר על העיירה SUCHEDNIEW - בהמשך הוא מספר על
SKARZYSKO KAMIENNA מחנה

4370 - WOLOWSKI BINJUMIN - העד מוסר מידע על מחנה HASAG SKARZYSKO -
KAMIENNA

4371 - KANIER SARA - העדה מספרת שאחרי הטבח ב - BIALA PODLASKA ב - 1943
היא עם משפחתה ועוד מספר יהודים הסתתרו בשדה של פולנים שהתיחסו אליהם יפה
הביאו להם מזון והרשו להם להקים מסתור - כל זאת מבלי לבקש תמורה

4372 - SZACMAN BORYS - העד מוסר כיצד ניצל ביום חיסול גטו BIALYSTOK והגיע אל
הפרטיזנים

HERCBERG STEFANIA-4373- העדה מספרת על עזרת משפחה פולנית בהצלתה יחד עם
עוד 5 יהודים- WARSZAWA

4374 - STROSBERG FAJGA ,DUNSKI JAKOB ,ZELASKO SABINA - כל העדים מספרים על
נגר ושמו STROSBERG ISRAEL שבנה בגטו WARSZAWA מספר מחבואים בהם הסתתרו
עשרות יהודים

4375 - NAWRAT CHIL-WOLF - כותרת העדות : חטיפה לעבודה בגטו LODZ - תיאור יום
עבודה אצל הגרמנים ב - 1 במאי 1940

4376 - עדות זניחה - לא תורגמה

4377 - FRANCIS HENRYK - העד מספר על גטו LODZ

WELNER GUTA-4378- העדה מספרת פרטים מעניינים על חיי היום יום בגטו LODZ ועל
AUSCHWITZ - העדה לא סיימה את עדותה

4379 - WEICMAN MASZA - עדות ארוכה על גטו LODZ ועל מחנה HASAG
ב - CZESTOCHOWA - הניסוח העברי צולע, אם זאת בין הפרטים הרבים בהם עמוסה
העדות אפשר לדלות פנינים הנוגעים לאווירה וליחסים בין אנשים

POWORNEK SONIA-4380- העדה שהיא מורה במקצועה מספרת על דבר יוצא דופן:
DOBRE ילדים יהודים למדו בבי"ס כללי עד שנת 1942 !!

4382 - לא קריא במקור - Z.I.H.

4384- CYTRIN ABRAM- העד מספר על גטו CHELM עד ימיו האחרונים

4385 - ROZENBAUM BINJUMIN - העד מספר על קהילת היהודים בעיירה BIALA RAWSKA
- פליטים רבים מעיירות הסביבה הובאו לעיירה ועקב הצפיפות הגדולה פרצה מגפת הטיפוס -
העד מזכיר שמות של יהודים שהוצאו להורג

4387 - PROSZOWSKA POLA - כותרת העדות היא : **החיים בבלוק הנשים 30**
ב - OSWIECIM - העדה מרחיבה מאד ומפרטת פרטים על התנאים והסדרים בתוך הבלוק -
העדה הגיעה למחנה מ- LODZ ב - 1944 - **לפי תיאורה תנאי החיים היו נסבלים ומבחינה**
זאת העדות נדירה - עדות חשובה בגלל הפרטים !

4389 - לא קריא במקור - Z.I.H.

4390 - FLUG ABRAM - עדות בלתי חשובה !!

LEWIN IZRAEL-4391- קורות העיירה WIZNA אחרי הכיבוש הגרמני - 1941 - העד מספר

שהיו ב - JEDWABNO 230 פליטים מ-WIZNA והם נשרפו עם יהודי העיירה - **העד מוסר עדות ב- 1948 שנשרפו מעל ל- 2000 יהודים**

4392 - PONCZEK JOEL - העד מוסר בקצרה מידע על יהודי CHELM לאחר שהעיר הוכרזה "JUDENFREI" בנובמבר 1942 - העד ברח ליער ונעזר ע"י מכר פולני

4393 - HERLING JERZY - שני עדים מוסרים על היכרותם עם JAKOB LANDER בגטו LODZ

4394 - KORMAN LEON - העד מוכיח שהשמועות על היותו שוטר בגטו LODZ היו כוזבות

4385 - ROZENBAUM BENJUMIN - העד מספר על BJALA RAWSKA - הוא מתאר את האירועים עד אפריל 1942 - העדות נקטעת

4397 - HONIG JOZEF - העד מוסר טלגרפית על כל האקציות שהתרחשו ב- PIASKI

4398 - RYCEK BEREK - העד מספר במשפטים ספורים על גירוש היהודים מ - BETZYC ומ- KUROW

4399 - GAREN SZULIM - העד מספר על יהודי - KRASNIK - את הגטו חיסלו בסוכות 1942 - יהודים שהסתתרו נאספו והובאו לבית הקברות היהודי שם נורו - **גרמנים מהעיר אפילו אזרחים באו לירות ביהודים כמטרות חיות** - מחנה עבודה התקיים בעיר עד יולי 1944

4400 - CEDERBAUM JAKOB - העד מוסר עדות קצרה על המשלוחים מ - DEBLIN

4401 - DORFSMAN CHAJM - העד מוצא מסתור אצל מספר איכרים באזור LUBLIN - הוא מספר על קורות יהודי GLUSKA

4402 - GRYNBERG JANKIEL - עדות מבולבלת ובלתי ברורה על אזור PIOTROWICE

4404 - MANDELBAUM ICEK - העד מתייחס בעיקר למחנה BUDZYN ומוסר מידע עליו

4404 - EHRlich SZOL - העד מוסר מידע על PUCHACZOW בעדות קצרצרה

4405 - KRAJKOWSKA ROZA - תיאור מקיף על פעילות תנועת "גורדוניה" בגטו LODZ - תיאור מפורט כולל שמות רבים - העדה מספרת על פעילות הנוער השמאלי ב-LODZ, B- AUSCHWITZ ובצעדת המות

4407 - ROZENBERG DAWID - קורות יהודי צעיר ביערות LOMZA - מסתור ובריחה

4409 - GROSSMAN CHAJKA - **העדה הייתה בין מנהיגי מרד גטו BIALYSTOK - היא מוסרת עדותה בפני הועדה ההיסטורית היהודית האזורית- היא סוקרת את התארגנות המחתרת ואת הקשיים להקמת הארגון הלוחם המאחד את כל הפלגים והקבוצות- היא מספרת על חיפוש הדרך אל הפרטיזנקה, על השגת נשק בקניה ובגניבה ועל נשק תוצרת עצמית- היא מתארת את הקרב בו השתתפה ביום חיסול גטו BIALISTOK 16/8/1943 - **עדות חשובה !!!****

4410 - DATNER SZYMON - העד שהפך להיות מאוחר יותר סופר והיסטוריון מוסר עדות ב - 1945 ובה הוא מוסר מידע על צמיחת תנועת ההתנגדות בגטו BIALYSTOK - הוא מספר בפרוטרוט על האירועים השונים בגטו, על היציאות ליער על האקציה בפברואר 1943 ועל

חיסול הגטו ב - 16/8/1943 - הוא שם דגש על כל גילוי של התנגדות ומספר גם על פעולות של יחידים

=WINICKA BRANJA-4411- העדה מספרת על MORDCHAJ TENENBOJM ועל יתר מנהיגי המחתרת הלוחמת ב-BIALYSTOK - **התארגנות ה-Z.O.B. בגטו** - על גניבת נשק ובית מלאכה לתיקונו - ייצור עצמי של רימונים

4412 - לא קריא במקור - Z.I.H.

4413 - לא קריא במקור - Z.I.H.

4414 - חסר במקור - Z.I.H.

4415 - WASSERSTEIN BERL - זהו דף מתורגם למקוטעין בלבד בגלל טשטוש כתב היד בידידיש - מדובר על התארגנות המחתרת הלוחמת בגטו WARSZAWA

4416 - SZNAJDMAN MOSZE - מזכיר ארגון ניצולי BIALA PODLASK מוסר מספר שמות של ניצולי העיירה הגרים ב - LODZ

4417 - FRIDMAN ICCHAK - העד מספר על השמדת יהודי העיירה WISZNICE בנפת BIALA PODLASK

4418 - KOSOWER RACHEL - **העדה מוסרת בפירוט רב ובכשרון סיפורי קורותיה של משפחה יהודית ענפה**, משפחה של איכרים יהודים מ - GOR פלך BIELSK PODLASKI - זאת משפחה מלוכדת מאד, שלושה אחים ושלוש אחיות, רובם נשואים עם ילדים - העדה מספרת מה אירע לכל אחד מבני המשפחה - היא מוסתרת אצל פולניה עניה שיחד עם בנה מסכנים יום יום את חייהם - **פולנים ראויים לכל תואר נעלה - אודיסיאה יהודית הראויה לפרסום ברבים !!!**

=ELOWICZ H.-4419- העד מספר על יחסים מיוחדים שהתקיימו לפני המלחמה בין יהודים ופולנים בעיירה LOMASZ מחוז LUBLIN - **יהודים עבדו עבודת אדמה אצל איכרים עשירים, דבר כלל לא שגרתי** - העד מוסר עדות על חיסול יהודי העיירה מפי אחרים-18/9/42

=ZIELINSKI BOLESŁAW - 4420- (CYTRYN) - מעיד על מצב היהודים ב-KAZIMIERZ עד לגירוש - 1942

=SWIETOCHOWSKI WLADYSŁAW-4423- **העד הוא איש מחתרת פולני שתפקידו היה קשר עם הארגון היהודי הלוחם ב-WARSZAWA - הוא עובד חברת החשמל בעיר ויחד עם כמה מחבריו לעבודה מקבל תפקיד של מכבי אש בגטו בזמן המרד- הם מאבטחים מתקני חשמל ומסתובבים בגטו הבוער עם כבאית - עד ראייה פולני מתאר חזיונות מהגטו הנלחם והבוער - ANTEK ZUKERMAN ו-ZWIA LUBETKIN הסתתרו בבית העד- עדות נדירה ומרתקת !!!**

4424 - BUKOWINSKI LEON - העד הוא קצין משטרה פולני שבזמן השואה היה איש מחתרת והסתיר בביתו יהודים - נוסף ליהודים שהסתתרו אצלו הוא מצא מקומות מסתור לאחרים וצייד אותם בתעודות אריות אמיתיות - **עדות יוצאת דופן בין סיפורי העזרה של פולנים - מעניין !!!**

4425 - BAUMSZTAJN LEJB - העד הוא אחד מ - 17 יהודים אחרונים שנשארו בחיים בעיירה RADOSZKIEWICE לאחר חיסול הקהילה - העד מתאר את קורות היהודים עד חיסולם הסופי ואת בריחתם של אחרוני היהודים אל הפרטיזנים

4427 - ZWEIGMAN ICEK SZLAMA - העד מספר על התארגנות קבוצה גדולה של צעירים בגטו OSTROWIEC KIELECKI במטרה לצאת ליער להילחם בגרמנים - **הם יצרו קשר עם פולנים שהציגו עצמם כאנשי מחתרת כדי להצטרף לארגונם - לאחר שהקבוצה הגיעה ליער היא נשדדה ונרצחה - העד נשאר בחיים במקרה - אחרי השחרור הרוצחים הפולנים מסתובבים חופשיים והועד היהודי פחד להתלונן נגדם**

4428 - ROZENBLAT LEJBUS - מעיד על פעילות פרטיזנים יהודים באזור OSTROWIEC - **העד מספר שלגטו OSTROWIEC הגיע שליח "השומר הצעיר" מ-WARSZAWA בסוף שנת 1942 וארגן קבוצת צעירים שיצאו ל - WARSZAWA עם תעודות מזויפות והשתתפו במרד - מוסר שני שמות מאנשי הקבוצה- עוד הוא מוסר על בריחה ממחנה BLYZYN**

4437 - ASSMAN ZYGMUNT - העד הוא פולני הטוען שעזר ליהודים אחדים

4438 - KOSOBUDZKA STANISLAWA - פולניה מספרת על עזרתה ליהודים רבים
ב - WARSZAWA

4439 - KAZIMIERSKA MARIA - פולניה מספרת על משפחות יהודיות ועל ילד שהסתירה בדירתה

4440 - SZMORLINSKA MARIA-ANNA - העדה מספרת על עזרתה ליהודים ועל מקרה שקרה לה בגטו WARSZAWA **כשאדם גווע מרעב חטף מידה את חבילת המזון והתחיל לבלוע בו במקום**

4441 - CEBULSKA MARIANA - **פולניה מספרת שהייתה משרתת אצל משפחה יהודית מ - WARSZAWA ועברה יחד אתם לגטו - היא טיפלה בילדתם שנולדה ב - 1940 - בקיץ 1942 כשהתחיל חיסול הגטו היא נמלטה עם התינוקת ונדדה אתה במקומות שונים - היא מכרה את בגדיה כדי לפרנס את שתיהן - היא עבדה כל עבודה והמשיכה להחזיק בילדה - בגלל מצבה הכלכלי הירוד היא מסרה את הילדה לבית יתומים יהודי כשהתברר לה שההורים לא חזרו**

4442 - PRASALEK KAZIMIERZ - העד הוא פולני שאשתו יהודיה והוא סידר בשבילה מסמכים אריים - הוא מספר על רשמיו לאחר שנכנס לגטו WARSZAWA מספר פעמים כעובד חברת החשמל

4443 - MYZIA WACLAW - פולני מספר על עזרתו ליהודים בעת השואה

4445 - JAGIELSKA JADWIGA - העדה מספרת על שיתוף הפעולה שלה ושל משפחתה עם יהודים בהברחת סיגריות ובהצלת יהודים בגטו WARSZAWA

4446 - MYCZKO ZOFIA - פעילת המחתרת הפולנית מספרת על עזרתה ליהודים ובמיוחד על הברחת 1500 יהודים אל מחוץ לגבולות פולין - **עדות מעניינת !**

4448 - SIEBZEHNER CHAIM - העד מספר על האקציות ב-BORYSLAW

4450 - MAKAR ZOFIA - העדה היא פולניה שגומרת חשבון עם יהודי שהצילה- היא מוסרת שהוא היה שוטר בגטו ויצא לו שם של אדם נבזה ומושחת

4451 - "GARBATY" - מפקד יחידת פרטיזנים של A.L. מתאר כיצד הוציאו קבוצה של 76 יהודים, צעירים ותיקים וטף מגטו RADOM - בדרך התפתח קרב עם הגרמנים אך היהודים ניצלו והובאו ליער

4452 - KACZAN MORDKO - העד מספר על פעילותו בקבוצת פרטיזנים באוקראינה ומונה את חבריו הראויים לאותות הצטיינות - חלקם שנפלו וחלקם שנותרו בחיים

4454 - KRAUS WILHELM - העד מספר על הגרמני BIEGEL שהיה מזכירו של AMON GOETH מפקד מחנה PLASZOW - BIEGEL הוציא להורג את DAVID GUTTER יו"ר ה - JUDENRAT ב - KRAKOW - יחד אתו רצח גם את אשתו ושלושת ילדיו

4455 - HOROWITZ D. - העד מספר על גרמני שהסתפח לצוות ה - S.S. של מחנה PLASZOW ועזר לו להציל את משפחתו -

=4456-KACIK FRANCISZEK-העד הוא פולני המוסר מידע ושמות של מספר פולנים שרצחו יהודים - HRUBIESZOW -

=4457 - עדות בלתי חשובה לחלוטין

4458 - LIBEN STEFANIA - העדה ואחותה התגוררו בעיר BRZESK במסווה ארי בין השנים 1941 - 1945 - העדה מספרת על רופא פולני ושמו DR. BRZESKI שהיה מגיש עזרה רפואית ליהודים

4459 - MONDHOF HENRYK - העד מפרט את האקציות שהתרחשו בגטו BOCHNIA עד החיסול הסופי

4461 - BIGAJ JANINA - העדה היתה בקשרים הדוקים עם אנשי המחתרת החלוצית ב - KRAKOW ועזרה להם בהשגת נשק - לפי דבריה התרקם רומן בינה לבין HESIEK BAUMINGER והם שכרו יחד דירה - היא השתתפה בעבודת המחתרת וכאשר נאסרו חבריה עקב בגידה הגסטאפו חיפש אחריה זמן רב אך היא הצליחה להתחמק - **עדות חשובה ומעניינת לחוקרי המחתרת ב - KRAKOW**

=4462-GOLDFUSS ERNA- תוכן העדות מתייחס בעיקר לפעילותה המחתרתית של GENIA GOLDFUSS גיסתה של העדה, חברה בהשומר הצעיר ב-KRAKOW - היא מספרת עליה ומוסרת שמות נוספים של חברי המחתרת בגטו KRAKOW

4463 - ZAJAK JOSEF - העד הוא אחד ממפקדי "GWARDIA LUDOWA" במחוז KRAKOW - הוא מספר על שתוף יהודים מגטו KRAKOW בפעולות חבלה

=4464-NELKEN HALINA- העדה מספרת על מחנה עבודה באזור KRAKOW שהיה מסונף למחנה PLASZOW

4465 - HOFFMAN ANNA-KOWALSKA - עדות של ניצולה על עזרתו של פולני

4466 - עדות זניחה

=4467-TARCZYNSKI STANISLAW- העד הוא פולני שעזר בהעברת יהודים שיצאו מגטו WARSZAWA דרך תעלות הביוב ל - PUSZCZA KAMPINOWSKA

4468 - CHABRATOWSKI JAKUB - העד מוסר מידע על משתף פעולה יהודי מ - BIALYSTOK שמסר לידי הגרמנים את המידע על בונקר המורדים שם נפלו 70 לוחמים

4469 - SZEMLEY CEZARY - העד הוא פולני שהיה איש מחתרת A.K. - **הוא מספר על פגישות עם נציגי הארגון הצבאי הרביזיוניסטי שהיה קיים בגטו WARSZAWA** - הוא מספר על מנהרה שנחפרה מתחת לרחוב MURANOWSKA דרכה אפשר היה לצאת ולהיכנס לגטו - **הוא הביא אתו חומרי נפץ והדריך קבוצה של צעירים יהודים להשתמש בהם**

*=4470 - MARKIEWICZ FELICJA - עדות קשה על יחס בלתי אנושי של פולניה שהסתירה את העדה ואת בנה - סבל שנמשך שנים - KRZESZOWICE

=4471 - ZUCKERMAN IOJNE - העד מספר על הכחדת יהודי עיירת הולדתו, DUBIENKA

=4472 - SLUCKI MIRIAM - זהו מכתב לקרובים בו העדה מספרת קורות עיירת הולדתה ROKITNO - היהודים נרצחים בכיכר העיירה - אביה מציל אותה אצל ידידיו האיכרים

4473 - FROJM CHAZAN - העד מספר על גטו BIALYSTOK

*=4474 - KAFTANSKI PERETZ - העד פורס סקירה ממצה על קורות היהודים ב WILNA - מ-1939 - לפי דברי העד הליטאים תפסו את השלטון ב-WILNA באוקטובר 1939 ונערכו פרעות ביהודים-העד מספר על PONAR ועל האקציות השונות עד הגירוש ל - ESTONIA ב-1943 - **העד היה עם בנו הקטן בן שבע בכל מקום שנשלח אליו- הוא סחב אותו על גבו 10קמ. עד מקום העבודה ובחזרה-שבועות מספר לפני השחרור לקחו לו את הבן**

=4475 - DIAMANT ELIJA - העד מספר על מאורעות ומקרים שונים בגטו SOKOL

4476 - העד מספר על האקציה ב - NOWY-DWOR

=4477 - ZIELONA DWOJRA - העדה מתארת מחנות אחדים - **על MAJDANEK היא מספרת בין היתר שהשומרים הגרמנים הציעו לגאול אותה וגם אחרים מייסוריהם על ידי ירייה תמורת 1000 זלוטי**

4478 - GELBKRON MOJSZE - העד הוא קברן במקצועו ועבד בבית הקברות היהודי מ-1932 - הוא היה עד לכל פעולות ההברחה שהתנהלו בתוכו - הוא מספר בהרחבה בנושא זה ומוסר מידע רב

=4478 - CHAIM HELENA - העדה מוסרת מידע על מוסדות תרבות ומערכת החינוך היהודית עד פרוץ המלחמה ב-BEDZIN - **מורים, סטודנטים ותלמידים בכיתות הגבוהות לימדו תלמידים בביתם לאחר שבתי הספר הפסיקו לפעול**

=4480 - MLAWSKA HENIA - העדה וכל משפחתה גורשה מ-POLTUSK שבועיים אחרי הכיבוש ביום כיפור 1939 כפעולת עונשין-העדה מגיעה לגטו MAKOW - היא מספרת על תלית 21 יהודים בכיכר העיירה- אחרי גלגולים רבים היא מגיעה ל-AUSCHWITZ

4481 - DR. WARHAFT STANISLAW - העד מוסר על שתי רציחות שאינן מוזכרות בכתב האישום נגד BIEBOW הממונה על גטו LODZ - הוא מוכן להעיד בבית המשפט

=4482 - BORTENSTEIN PELEGIA - העדה מרעיפה שבחים על פולני אציל נפש שמציל ומקיים את העדה, את אחותה ואת בנה- WARSZAWA

WAJNSZYLD ANNA-4483-פולניה מספרת על נסיבות מותו של בעלה היהודי-הוא נרצח במקום עבודתו בידי פולני

GLIKZELIGER WOLF - 4484 - קורות חיים קצרה בצד הארי של WARSZAWA

GRAJECER CHAJKA - 4485* - תיאור מרשים בלשון פשוטה של יהודיה כפרית המספרת קורותיה בכפרים וביערות באזור LUCK - היא נודדת ביערות מושלגים יחד עם תינוקת בת 9 חודשים - לעתים יש לה קורת גג אצל איכרים רחמנים - היא נלחמת נגד הייאוש וחוסר המוצא למען תנוקה ויוצאת בחיים מהתופת יחד אתה

ROLSZTEJN MIECZYSLAW - 4486 - העד מספר על BRZUCHOWICE

KIRSZTEJN OJZER - 4487* - נער מגיע ל - AUSCHWITZ בסוף 1942 - על העבירה של ניסיון להעביר חתיכת סבון למחנה הנשים הוא נענש בשהייה במרתף העינויים של בלוק 11 "בלוק המוות"

SZTAJNBUCH - 4488 - העד מספר על מחנות עבודה אחדים סביב לעיירה IRENA בסביבת DEBLIN

LEWIN L. - 4489 - העד כותב לאחיותיו על קהילת PINSK - הוא עצמו היה ברוסיה בעת השואה אך הוא ליקט פרטים רבים מאד על קורות היהודים בשנים אלה - העדות מרגשת כי היא מספרת את תולדות PINSK היהודית אך גם את קורות המוני היהודים ושל בני משפחתו

PASTERNAK NACHUM - 4491 - העד מוסר מידע רב בנוגע לקורות יהודי ZLOCZOW

TOPIELOWNA R. - 4494 - העדה מספרת שהייתה בגטו WILNO ומשך שנתיים משפחת איכרים עזרה להם במזון - עם חיסול הגטו הם מצאו מסתור בביתם עד לשחרור - העדה אסירת תודה ומלאת הערכה על נדיבותם ואומץ לבם של אנשים שלא הכירו לפני זה

RAJMAN HALINA - 4495 - העדה היא בת 16 במוסרה את עדותה ב - 1945 - היא מספרת על יציאה מגטו WARSZAWA בפברואר 1943 יחד עם אימא וסבתא - כבר ביום היציאה הם נתקלים בסחטנים - היא מספרת על פולניה העוזרת בלי חשבון ומסתכנת בעונש מוות

NAJWER HANNA SARA - 4496 - העדה מספרת בכישרון ניכר את קורות המשפחה ואת קורות יהודי FALENICA - לשונה הספרותית והתרגום למופת - היא מוסרת עדותה ב - 1946 שנים מספר לאחר חיסול יהודי העיר באוגוסט 1942

אלמונית - העדה מספרת על החיים בגטו WARSZAWA ובצד הארי - היא מפרטת הרבה על חיי התרבות ועל אומנים ב - WARSZAWA - היא מציינת "איני מאמינה שמי שעבר את התקופה הזאת יכול להיות בריא לגמרי מבחינה נפשית"

RUBINSZTAJN MOSZE - 4498 - העד מספר על יהודי העיירה BRANSK - הוא היה במחנה עבודה LAPI ומשם הגיע ליער ושהה בו יחד עם משפחתו שנתיים - ביער התארגנה קבוצת פרטיזנים והוא ביניהם - אחרי השחרור חזרו במקצת יהודים ששרדו לעיירה אך לאחר שנרצחו שתי נשים בידי כנופיית A.K. עזבו כולם ל - BIALYSTOK

SZYFER ASZER - 4499 - העד מספר על גטו LEGIONOW

